

015503/1930/31
III

3306

Sprawozdanie

z administracji

powiatu świeckiego

za rok 1930/31

(od 1. 4. 1930 r. do 31. 3. 1931 r.)

015503

Stosownie do § 127 ordynacji powiatowej z dnia $\frac{13. 12. 1872 \text{ r.}}{19. 3. 1881 \text{ r.}}$ przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu następujące

sprawozdanie z administracji powiatu świeckiego za rok 1930/31 (od 1 IV. 1930 r. do 31. III. 1931 r.)

I. Statystyka.

Zmian w stosunku do roku ubiegłego nie było.

II. Starosta i Deputowani Powiatowi.

Zmian w stosunku do roku ubiegłego nie było.

III. Sejmik Powiatowy.

W składzie Sejmiku Powiatowego zmian w stosunku do roku ubiegłego nie było.

W roku sprawozdawczym odbyły się 2 posiedzenia Sejmiku Powiatowego, mianowicie dnia 30. lipca 1930 r. i dnia 21. lutego 1931 r., na których przedłożono wzgl. uchwalono 51 spraw.

Powzięte uchwały ogłoszono w skróceniu w Wiadomościach Samorządowych powiatu świeckiego.

IV. Wydział Powiatowy.

W składzie Wydziału Powiatowego zmian w stosunku do roku ubiegłego nie było.

Zebrań Wydziału Powiatowego w roku sprawozdawczym było 14, na których przedłożono 828 spraw do uchwalenia, i to:

- 11 spraw dot. gmin wiejskich,
- 75 „ nadzoru nad gminami,
- 72 „ ubogich,
- 1 sprawę personalną urzędu stanu cywilnego,
- 2 sprawy policyjnych rozporządzeń,
- 5 spraw dyscyplinarnych,
- 216 „ różnych subwencyj,
- 54 „ powiatowych ogólnych,
- 367 „ Wydziału Powiatowego (rekursy podatkowe itp.),
- 1 sprawę policji sanitarnej,
- 1 sprawę ustalenia kosztów w postępowaniu sporno-administracyjnym,
- 5 spraw dot. Kas Oszczędności,
- 1 sprawę taksy kominiarskiej,
- 5 spraw położnych obwodowych,
- 12 „ różnych.

W postępowaniu administracyjno-spornem załatwił Wydział Powiatowy jedną sprawę rozstrzygnięciem wstępnym i jedną umorzył.

W poszczególnych biurach Wydziału Powiatowego załatwiono ogółem podług zapisów registratury 30638 spraw.

V. Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

Uchwalony dnia 12. V. 1926 r. przez Sejmik Powiatowy statut etatów stanowisk służbowych dla pracowników powiatowych, zatwierdzony przez p. Wojewodę Pomorskiego dekretem z dnia 30. XI. 26 r. L. dz. 8774/28, został zmieniony uchwałą Sejmiku z dnia 28. 11. 1929 r., zatwierdzoną przez p. Wojewodę Pomorskiego dnia 18. II. 30 r. Nr. III. A. 8302/29.

Stosownie do tegoż statutu pracują obecnie w administracji Wydziału Powiatowego następujący urzędnicy:

1. Starszy referent: Naczelný sekretarz i dyrektor biura Józef Pokorski,
2. Inspektor samorządu gminnego: Wacław Rydzkowski,
3. Rendant Powiatowej Kasy Komunalnej: Hipolit Rydzkowski,
4. Kontroler „ „ „ Bernard Kozłowski,
5. Kasjer „ „ „ Marceł Dąbrowski,
6. I. asystent: Bolesław Stojalowski,
7. II. „ Bernard Kozłowski,
8. Registrator: (obecnie nie zajęte),
9. Poborca podatkowy: Helena Fenskowa,
10. I. maszynistka: Wanda Szmidt,
11. II. „ Stanisława Szydłowska,

12. Woźny: Piotr Babiński,
13. Szofer-Kasztelan: Jan Dąbrowski,
14. Telefonista: Edmund Matliński,
15. Kontroler żywności: Registrator Franciszek Pisarzewski,
16. Budowniczy powiatowy: Bernard Szymański,
17. Technik: Leon Zurawski,
18. Drogomistrz: Piotr Stosik,
19. " Antoni Czajkowski,
20. " Bolesław Składanowski,
21. " Stanisław Rydzkowski,
22. " Maksymiljan Piątkowski,
23. " Leon Rychlicki,
24. " Józef Szulc.

Prócz powyższych urzędników zatrudniał Wydział Powiatowy w swej administracji 3 siły pomocnicze i 2 uczniów, a w administracji Starostwa Powiatowego 3 siły pomocnicze i 1 ucznia.

Uposażenie emerytalne otrzymuje p. Maks Nitz z Bydgoszczy, ul. Wileńska 12, dawn. rendant Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności, a grosz wdowi p. Weronika Paszkowa z Swiecia, ulica Lipowa 3, wdowa po sekretarzu Wydziału Pow. śp. Janie Paszku.

Administracja Wydziału Powiatowego podzielona była w roku sprawozdawczym na następujące referaty:

Referat I. Prezydjalny (W. P. I.) Józef Pokorski.

1. Organizacja biur Wydziału Powiatowego,
2. Sejmik Powiatowy, wybory, posiedzenia, djety,
3. Wydział Powiatowy, wybory, posiedzenia, djety,
4. Komisje Sejmikowe, wybór,
5. Sprawy osobowe urzędników Wydziału Powiatowego,
6. Opinie Wydziału Powiatowego,
7. Postępowanie administracyjno-sporne,
8. Zmiana nazw miejscowości,
9. Zmiana granic powiatu,
10. Subwencje powiatowe,
11. Podatek krajowy,
12. Ogłoszenia urzędowe,
13. Pożyczki powiatowe,
14. Majątek i przedsiębiorstwa powiatu,
15. Sprawozdania administracyjne,
16. Budżety powiatowe,
17. Samochody powiatowe.

Referat II. Lustracyjny (W. P. II.) Wacław Rydzkowski.

1. Samorządy gminne, organizacja, przegminowania,
2. Wybory gminne,
3. Budżety i rachunkowość gmin, defekty kasowe,
4. Statuty gminne,
5. Biurowość gmin, pracownicy,
6. Lustracje gmin, konferencje, zażalenia w sprawie administracji gminnej,
7. Wójtostwa, kandydaci, nominacje,
8. Biurowość, budżety, rachunkowość, majątek wójtostw,
9. Areszty wójtowskie,
10. Lustracje wójtostw, konferencje,
11. Gminne związki komunalne,
12. Ubodzy gminni, krajowi,
13. Powiatowy Zakład Opieki Społecznej w Gołuszycach,
14. Gminne domy ubogich,
15. Bezdomni,
16. Powiatowa Rada Opieki Społecznej,
17. Opiekunowie społeczni,
18. Rady sierót,
19. Spółki rybackie.

Referat III. Techniczny (W. P. III.) Bernard Szymański.

1. Drogi bite powiatowe,
2. Drogi bite wojewódzkie,
3. Drogi bite państwowe,
4. Drogi bite gminne,
5. Drogi bite inne,
6. Drogi gruntowe,
7. Mosty,
8. Dostawy drogowe,
9. Drogomistrze, droźnicy, robotnicy drogowi,
10. Dzierżawa owoców, traw,
11. Sprzedaż drzew drogowych,
12. Spory drogowe,

13. Subwencje na budowę dróg i mostów,
14. Opinia w sprawach budowlanych,
15. Koncesje budowlane,
16. Remont nieruchomości powiatowych,
17. Walce drogowe i narzędzia,
18. Powiatowy fundusz meljoracyjny.

Referat IV. Sierociniec Powiatowy (W. P. IV.) Marja Pietrzakowa.

1. Przyjmowanie dzieci,
2. Ściąganie opłat,
3. Dostawy dla Sierocińca,
4. Personel Sierocińca.

Referat V. Podatkowy (W. P. V.) Bolesław Stojałowski.

1. Wymiar i reklamacje,
 - a) podatku powiatowego od psów, od prawa polowania, od spadków i darowizn,
 - b) opłat od umów, specjalnych drogowych i dopłat na utrzymanie dróg, opłat administracyjnych,
 - c) dodatków komunalnych do podatków: gruntowego, przemysłowego, od spożycia, od uposażeń, od dochodu,
 - d) podatku państwowego gruntowego i od niektórych budynków,
2. Rozliczenia podatkowe z gminami,
3. Komisje szacunkowe.

Referat VI. Rolny (W. P. VI.) Olgierd Szabuniewicz.

1. Organizacje rolnicze,
2. Spółdzielnie rolnicze,
3. Szkoły rolnicze, gospodarcze, kursy, odczyty,
4. Powiatowy fundusz popierania spółdzielczości,
5. Buhaje rozplodowe,
6. Hodowla bydła, koni, świń, drobiu,
7. Hodowla zbóż i nasion,
8. Przemysł rolny, cukrownictwo, gorzelnictwo,
9. Pomocnicze działy produkcji rolnej, króliki, pszczoły, jedwabniki, owoce, warzywa, wiklina, tabaka, rośliny lekarskie,
10. Zwalczanie chwastów i szkodników,
11. Subwencje na zalesienie nieużytków,
12. Nagrody za długoletnią służbę,
13. Wycieczki rolnicze,
14. Meljoracje rolne.

Referat VII. Funduszu Bezrobocia (W. P. VII) Józef Grzonka.

1. Zastępstwo Państwowego Funduszu Bezrobocia,
2. Akcja zapobiegawcza bezrobociu,
3. Wsparcia dla bezrobotnych,
4. Urzędy Stanu Cywilnego,
5. Urzędy Rozjemcze,
6. Turystyka, muzeum regionalne,
7. Komitet Floty Narodowej.

Referat VIII. Wypadków w rolnictwie (W. P. VIII.) Bernard Kozłowski.

1. Ustanawianie odszkodowań wypadkowych,
2. Wymiar składek,
3. Reklamacje.

Referat IX. Sanitarny i Weterynaryjny (W. P. IX) Fr. Pisarzewski.

1. Umysłowo chorzy w zakładach krajowych,
2. Niewidomi, głuchoniemi, kalecy,
3. Położnictwo, zwalczanie paractwa,
4. Szczepienie przeciw ospie,
5. Szczepienie zapobiegawcze przy chorobach zakaźnych,
6. Opieka lekarska w szkołach powszechnych,
7. Powiatowa Komisja dla walki z alkoholizmem,
8. Polski Czerwony Krzyż,
9. Badacze mięsa i trychinoskopiści,
10. Badania uzupełniające,
11. Powiatowa Przetwornia Padlin,
12. Porządki sanitarne, ustępy, drogi i place publiczne, woda, domy robotnicze, sklepy, warsztaty.

Referat X. Publiczny Szpital Powiatowy (W. P. X.) Marja Pietrzakowa.

1. Organizacja szpitala,
2. Dostawy dla szpitala,
3. Przyjmowanie chorych,
4. Ściąganie opłat,
5. Biblioteka szpitalna.

Referat XI. Rachunkowo kasowy (W. P. XI.) Hipolit Rydzkowski.

1. Budżety powiatowe,
2. Ściąganie podatków i opłat, przyjmowanie wszelkich wpłat na rzecz powiatu,
3. Wypłaty wszelkich zobowiązań kasowych powiatu,
4. Egzekucje,
5. Zakup książek, czasopism, inwentarza biurowego, materiałów pisarskich i druków.

VI. Powiatowa Kasa Komunalna.

Księgi kasowo rachunkowe Powiatowej Kasy Komunalnej zostały miesięcznie zbadane przez Komisję Rewizyjną a odnośne sprawozdania rewizyjne zaakceptowane zostały przez Wydział i Sejmik Powiatowy. Nadzwyczajnej szczegółowej rewizji kasy dokonał na wniosek Wydziału Powiatowego Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu przez swego rewizora p. Lenarta. Rewizja wykazała, że Powiatowa Kasa Komunalna prowadzona jest ściśle wedle przepisów rachunkowo kasowych, w tym względzie obowiązujących.

Przekazów uskutecznilo w roku 1930/31 w dochodzie i rozchodzie razem 16880.

Obrót roczny wynosił	zł. 11 972 095,33
w tem dochód	" 6 702 613,65
a rozchód	" 5 669 481,68

Stan Kasy per 31. III. 1931 r. wynosił zatem	zł. 633 131,97
w tem efekta zł. 610.488,50.	

Budżet powiatowy na rok 1930/31 wynosił w dochodzie i rozchodzie zł. 1 687 378,—, w tem wydatki zwyczajne zł. 1 465 418,—, nadzwyczajne 221 960,—, a dochody zwyczajne zł. 1 458 162,—, nadzwyczajne zł. 229 216,—.

W ciągu roku sprawozdawczego uchwalono pewne przesunięcia w budżecie, tak, że ostatecznie wydatki zwyczajne wynosiły zł. 1 488 528,—, nadzwyczajne zł. 198 850,— a dochody zwyczajne zł. 1 458 162,—, nadzwyczajne zł. 229 216,—.

Z budżetu tego wydano podług poszczególnych działów:

(Liczby w nawiasie odnoszą się do roku 1929/30)

Wydatki zwyczajne.

I. Na administrację ogólną	(zł. 147 609,51)	zł. 138 805,18
w tem koszty osobowe	(zł. 85 498,55)	zł. 80 256,40
w tem koszty rzeczowe	(zł. 62 110,96)	zł. 58 548,78
II. Na administrację majątku komun.	(zł. 2 225,92)	zł. 2 285,75
IV. Na pożyczki	(zł. 14 878,—)	zł. 40 441,11
V. Na drogi i place publiczne	(zł. 681 994,75)	zł. 569 603,26
VI. Na oświatę	(zł. 11 501,70)	zł. 13 039,21
VII. Na kulturę i sztukę	(zł. 1 496,80)	zł. 1 436,81
VIII. Na zdrowie publiczne	(zł. 52 586,32)	zł. 50 010,01
IX. Na opiekę społeczną	(zł. 50 852,60)	zł. 99 340,40
X. Na popieranie rolnictwa	(zł. 29 313,81)	zł. 29 498,31
XI. Na popieranie handlu i przemysłu	(zł. 350,—)	zł. —
XII. Na bezpieczeństwo publiczne	(zł. 7 251,30)	
XIIa. Na rzecz innych związków komunaln.	(zł. 258 092,—)	zł. 295 708,09
XIII. Na wydatki różne	(zł. 60 389,52)	zł. 60 047,38
razem (zł. 1 319 542,23)		zł. 1 340 080,72

Wydatki nadzwyczajne.

II. Na administrację majątku komunalnego	(zł. 2 531,19)	zł. 9.847,05
V. Na place i drogi publiczne	(zł. 61.551,98)	zł. — — —
VI. Na oświatę	(zł. — — —)	zł. 6.000,—
VIII. Na zdrowie publiczne	(zł. 42.968,58)	zł. — — —
IX. Na opiekę społeczną	(zł. 216 370,42)	zł. 24 000,—
X. Na popieranie rolnictwa	(zł. 27.000,—)	zł. 30.000,—
XIII. Na wydatki różne	(zł. 135.240,—)	zł. 105.000,—
razem (zł. 485.662,17)		zł. 153 247,05

Łącznie wydatki zwyczajne i nadzwyczajne (zł. 1.805.204,60) zł. 1 493 327,77.

Dochody wynosiły:

Dochody zwyczajne.

I. Z majątku komunalnego	(zł. 156.951,22)	zł. 81 869,85
II. Z przedsiębiorstw komunalnych	(zł. — — —)	zł. 33.000,—
III. Z subwencji i dotacyj	(zł. 333.039,10)	zł. 270 834,68
IV. Ze zwrotów	(zł. 16.279,45)	zł. 14 242,05
V. Z opłat administracyjnych	(zł. 431,—)	zł. 588,—
VI. Z zakładów dobra publicznego	(zł. — — —)	zł. — — —
VII. Z dopłat	(zł. 13.421,04)	zł. 8.895,39
VIII. Z udziału w podatkach państwowych	(zł. 103.168,39)	zł. 71.115,63
IX. Z dodatków do podatków państw.	(zł. 268.068,29)	zł. 200 842,37
X. Z podatków samoistnych	(zł. 635.608,60)	zł. 384 365,01
XI. Z dochodów różnych	(zł. 6.826,11)	zł. 1.660,03
razem (zł. 1.533.793,20)		zł. 1 067 518,82

Dochody nadzwyczajne.

Z majątku komunalnego (zaległości czynne i nadwyżka budżetowa)	(zł 193.984,42)	zł 206.736,67
V. Z pożyczek	(zł 100.000,—)	zł — — —
	razem (zł 293.984,42)	zł 206.736,67
Łączne dochody zwyczajne i nadzwyczajne	(zł 1.827.777,63)	zł 1.284.157,79
Dochód wynosił zatem (zł 1.827.777,63)	zł 1.284.157,79	
a rozchód	(zł 1.805.204,60)	zł 1.493.327,77
pozostaje więc niedobór budżetowy z roku 1930/31		zł 269.072,98

Zaległości biernych per 31. 3. 1931 r. nie było, a zaległości czynne (należytości powiatu z niezapłaconych w roku 1930/1931 podatków, opłat itp.) wynoszą razem (zł 105.670,37) zł 155.717,30 mianowicie:

z tytułu podatku gruntowego	(zł 26.381,74)	zł 47.005,99
" " " dochodowego	(zł 68.006,69)	zł 84.016,81
" " " od prawa polowania	(zł 336,66)	zł 1.104,39
" " " od psów	(zł — — —)	zł 795,00
" " dopłat za nadmierne zużycie dróg	(zł 4.206,86)	zł 9.251,94
" " specjalnej opłaty drogowej	(zł 3.664,52)	zł 9.874,18
" " podatku od spadków i darowizn	(zł — — —)	zł 1.044,70
" " opłat od umów o przejściu nieruchomości	(zł 3.073,90)	zł 4.688,74
	razem (zł 105.670,37)	zł 155.717,30

Obciążenia preliminowanymi wydatkami budżetowymi zwyczajnymi za rok 1930/31 wynosiły (liczby w nawiasie odnoszą się do roku 1929/30):

- a) w stosunku do 1 ha (powiat ma obszar 167,065 ha) (zł 11,25) zł 8,91
- b) w stosunku do 1 mieszkańca (powiat świecki przy liczeniu urzędowym w roku 1921 miał 84252 mieszkańców) (zł 22,31) zł 17,66

Podług rzeczywistych dochodów budżetowych, powyżej wykazanych, wynosiły dochody:

I. Z majątku powiatowego	(8,6 ^o %)	6,4 ^o o
II. Z przedsiębiorstw komunalnych	—	2,6 ^o o
III. Z subwencji i dotacyj	(18,0 ^o %)	21,2 ^o o
IV. Ze zwrotów	(0,9 ^o %)	1,1 ^o o
V. Z opłat administracyjnych	—	—
VI. Z zakładowa dobra publicznego	—	—
VII. Z dopłat	(0,7 ^o %)	0,6 ^o o
VIII. Z udziału w podatkach państwowych	(5,6 ^o %)	5,5 ^o o
IX. Z dodatków do podatków państwowych (1,75 zł na 1 ha i 3,63 zł na 1 mieszkańca) 1,20 zł na 1 ha i 2,38 zł na 1 mieszkańca	(15,1 ^o %)	15,7 ^o o
X. Z podatków samoistnych (3,06 zł na 1 ha i 6,10 zł na 1 mieszkańca) 2,35 zł na 1 ha i 4,66 zł na 1 mieszkańca	(38,5 ^o %)	30,6 ^o o
XI. Z dochodów różnych	(0,5 ^o %)	0,1 ^o o
Z nadzwyczajnych dochodów	(16,1 ^o %)	16,2 ^o o
	razem (100 ^o %)	100 ^o o

Z rzeczywistych wydatków przypadło na poszczególne działy:

I. Administracja ogólna	(8,2 ^o %)	9,0 ^o o
II. Administracja majątku komunalnego	(0,1 ^o %)	0,1 ^o o
III. Przedsiębiorstwa komunalne	(—)	—
IV. Spłata długów	(0,9 ^o %)	2,6 ^o o
V. Drogi i place publiczne	(37,8 ^o %)	38,0 ^o o
VI. Oświata	(0,6 ^o %)	0,8 ^o o
VII. Kultura i sztuka	(0,1 ^o %)	—
VIII. Zdrowie publiczne	(2,9 ^o %)	5,9 ^o o
IX. Opieka społeczna	(2,8 ^o %)	6,3 ^o o
X. Popieranie rolnictwa	(1,6 ^o %)	2,0 ^o o
XI. Popieranie przemysłu i handlu	(—)	—
XII. Bezpieczeństwo publiczne	(0,4 ^o %)	—
XIIIa. Na rzecz innych związków komunalnych	(14,3 ^o %)	18,8 ^o o
XIII. Różne wydatki	(3,4 ^o %)	4,5 ^o o
Nadzwyczajne	(26,9 ^o %)	12,0 ^o o
	razem (100 ^o %)	100 ^o o

VII. Majątek powiatowy.

A. Aktywa.

- 1. Komunaina Kasa Oszczędności powiatu świeckiego:
 - a) Kapitał zakładowy zł 900.000,—
 - b) Fundusz zasobowy zł 233.652,52
 - c) „ emerytalny zł 6.000,—
 - d) „ wątpliwych pretensyj zł 11.404,69
 - e) „ stypendjalny zł 20.500,—

2. Powiatowa Kasa Komunalna:		
a) gotówka podręczna	zł	22.656,17
b) w Pocz. Kasie Oszczędności	zł	27.659,33
3. Zaległości budżetowe czynne	zł	143.749,66
4. Akcje:		
a) Banku Polskiego (25 sztuk)	zł	2.500,—
b) Kolejki Twarda Góra—Nowe (85 sztuk)	zł	11.050,—
5. Związek Elektryfikacyjny Chełmno—Świecie—Toruń:		
a) Wkłady na kapitał zakładowy	zł	450.000,—
b) Pożyczka zwrotna	zł	113.159,20
6. Zaliczki	zł	192.224,60
7. Nieruchomości:		
a) Starostwo I. i II. z przybudówkami	zł	528.000,—
b) Szpital Powiatowy, Kostnica, Sierociniec	zł	556.000,—
c) Dom przy ulicy Gimnazjalnej	zł	54.000,—
d) Powiatowa Przetwornia Padlin	zł	100.000,—
e) Różne parcele przy drogach powiatowych	zł	1.000,—
f) Aleje owocowe przy drogach powiatowych	zł	150.000,—
g) Powiatowy Zakład Opieki Społecznej w Gołuszcach	zł	500.000,—
h) Żwirownia w Przechowie	zł	10.500,—
i) Osada w Marjankach	zł	10.215,—
8. Ruchomości:		
a) Inwentarz biurowy Wydziału Powiatowego i samochody	zł	75.774,—
b) Inwentarz Szpitala Powiatowego i Sierocińca	zł	183.380,—
c) Inwentarz drogowy	zł	62.000,—
d) Inwentarz Pow. Zakładu Opieki Społecznej w Gołuszcach	zł	100.000,—
	razem	zł 4.465.425,17

B. Pasywa.

1. Pożyczka amortyzacyjna w Komunalnym Banku Kredytowym w Poznaniu na budowę dróg	zł	97.401,88
2. Pożyczka amortyzacyjna w Komunalnym Banku Kredytowym w Poznaniu na urządzenie Powiatowego Zakładu Opieki Społecznej	zł	98.000,—
3. Pożyczka w Kom. Banku Kredyt. na koncie bież.	zł	16.771,80
4. Pożyczka w Kom. Kasie Oszczęd. pow. świeckiego	zł	325.633,46
5. Depozyty	zł	62.395,27
6. Sumy przechodnie	zł	51.126,71
	razem	zł 634.557,32
Aktywa	zł	4.465.425,17
Pasywa	zł	634.557,32
Pozostaje czystego majątku powiatow.	zł	3.830.867,85

VIII. Komunalna Kasa Oszczędności powiatu świeckiego.

Rok 1930 zaliczyć można do lat gorszych pod względem gospodarczym. Bilanse licznych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych za ten okres wykazują ujemne, nie-raz katastrofalne wyniki. Rolnictwo naszego powiatu, stanowiące 70% ludności, znalazło się wskutek spadku cen w bardzo przykrych sytuacji, która się uwydatniała zwiększoną ilością protestów wekslowych, licznymi przetargami przymusowymi, czasami nawet subhastacjami. Utrudniony zbyt oraz niskie ceny za płody rolnicze z jednej strony, wysokie obciążenia socjalne, wysoka stopa procentowa i brak dostatecznych długoterminowych kredytów z drugiej strony przyczyniły się do osłabienia zdolności nabywczej ludności rolniczej, a silna redukcja konsumpcji wywarła ogromnie ujemny wpływ także na położenie przemysłu i handlu. Terminowe pokrywanie należności stawało się coraz trudniejsze, co odczuwała także Kasa. Wkłady oszczędnościowe i w rachunkach bieżących powiększyły się coprawda w stosunku roku 1929 o ca 370 000,— zł., lecz mimo to nie mogła Kasa zaspokoić wszystkich potrzeb kredytowych i to bądź ze względu na skromne środki, którymi operuje, bądź ze względów szczególnej ostrożności, która w warunkach obecnych jest konieczna.

Rezultaty pracy w roku sprawozdawczym nie są złe. Kasa starała się nadal uczciwą i sumienną pracą zjednywać sobie zaufanie jaknajszerszych warstw społeczeństwa oszczędzającego oraz spełniać cele i zadania, dla których została stworzona.

Oddział w Nowem rozwija się normalnie.

Obroty po obu stronach księgi głównej wynoszą ca **120 000 000,— złotych.**

Do poszczególnych pozycji bilansowych nadmienia się co następuje:

Stan czynny:

Kasa.

Stan gotówki w dniu 31. grudnia 1930 r. wynosił:

a) gotówka	zł.	126 397,62
b) P. K. O. i Bank Polski	zł.	83 770,02
	razem	zł. 210 167,64

Uwierzytelniony opis! p r o t o k ó ł

z posiedzenia Rady Powiatowej powiatu świeckiego
dnia 20 sierpnia 1934 r.

O b e c n i :

I. Starosta Powiatowy Stanisław Krawczyk
jako przewodniczący.

II. R a d n i :

1. Bieliński Marceł, Morsk
2. Borkowski Juljan, Nowe
3. Buczkowski Czesław, Swiecie
4. Buczkowski Józef, Tuszyny
5. Cejrowski Gracjan, W. Komórk
6. Czajkowski Józef, Płochocin
7. Dobrzyński Jan, G. Grupa
8. Esden-Tempski, Ostrowite
9. Felczykowski W., Miedzno
10. Gaca Józef, Sierosław
11. Gołębiowski M., Małociechowo
12. Grabski Józef, Osie
13. Januszewski Konst., Karolewo
14. Jeleń Juljan, Swiecie
15. Kałdowski Józef, D. Grupa
16. Kamrowski M., Różanna
17. Karwasz Ignacy, Lipienica
18. Kikulski Feliks, Dragacz
19. Kikulski Jan,
20. Koczorowski Franc., Tasz. Pole
21. Kostka Stanisław, Swiecie
22. Krupa Dyonizy, Wierzchy
23. Krywałd Stan., Mieliwo
24. Krzyżanowski Juljan, Gruczno
25. Kuzimski Paweł, Stara Rzeka
26. Lemka Franciszek, Szewno
27. Nastróżny, Piskarki
28. Nowicki Władysław, Buśnia
29. Ohme Maks, Parlin
30. Orzechowski Jan, W. Komórk
31. Papenfus Jan, Serock
32. Parczewski Tadeusz, Belno
33. Pulkowski Franc., W. Komórk
34. Rasmus Dr., Bukowiec
35. Ratkowski Med., Drzycim
36. Rószczyniak Feliks, P. Łąkie
37. Rozenkiewicz Stan., Łązek
38. Rydzkowski Jan, Sucha
39. Ryżek Jan, Taszewko
40. Studziński Dr., Wąldowo
41. Suwałki Dominik, Lipinki
42. Szamłowski M., Osie
43. Szulc Franciszek, Poledno
44. Szróbka Franc., Bzowo
45. Trochowski Józef, Bzowo
46. Waškowski Aleks., Dąbrówka
47. Wiecki Franc., N. Jasiniec
48. Wojak Teofil, Lipienki
49. Wisniowski Konst., Wery
50. Zborowski Józef, Jędrzejewo
51. Żółtowski Juljan, Grabówko
52. Kufel Stanisław, Gacki

III. W. Rydzkowski, sekretarz

Na zwołaną na dzień dzisiejszy Radę Powiatową powiatu świeckiego stawili się obok wymienieni radni.

Z ogólnej liczby 56 radnych stawili się 52. Rada Powiatowa jest zatem zdolna do powzięcia prawomocnych uchwał.

Po zagajeniu posiedzenia przez Przewodniczącego o godz. 10,45 wybrano:

pp. Kostkę Stan. z Swiecia
Januszewskiego K. z Karolewa
Papenfusa Jana z Serocka
do podpisania protokołu a do
stwierdzenia prawidłowości za-
proszek:

pp. Borkowskiego Julj. z Nowego
i Kufła Stanisława z Gacków.

Komisja po zbadaniu dowodów pocztowych doręczeń stwierdza, że przestrzegane postanowienia przepisów ordynacji powiatowej co do formy zaproszeń, jakoteż co do obowiązujących terminów a mianowicie odnośnie §§ 118 i 119 ordynacji powiatowej.

Porządek obrad załatwiono jak następuje :

werte

1. Przyjęcie do wiadomości sprawo-

zdania administracyjnego Wydzia-

łu Powiatowego za rok 1933/34.

+ + +

Rada Powiatowa po wysłucha-
niu bardzo obszernego ~~ex~~pose
Przewodniczącego uchwała jedno-
głośnie po krótkiej dyskusji,
w której brali udział Przewod-
niczący i radny Dobrzyński
przyjając sprawozdanie administraj-
cyjne Wydziału Powiatowego do
zatwierdzającej wiadomości.

Wydział Powiatowy wnosi, aże-
by Rada Powiatowa uchwalić raczyła:
Rada Powiatowa przyjmuje spra-
wozdanie administracyjne za rok
1933/34 do zatwierdzającej wiado-
mości.

p. p. p.

Członkowie :

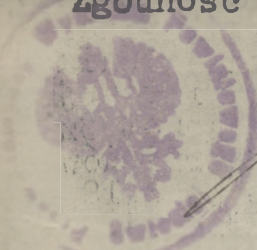
/-/ Kostka Stanisław
/-/ Januszewski Konst.
/-/ Papenfus Jan

Protokółant

/-/ W. Rydzkowski
sekretarz

Przewodniczący
Starosta powiatowy
/-/ Krawczyk

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdza:

[Signature]
Rydzkowski /
sekretarz

1. Przyjęcie do wiadomości sprawo-

zdania administracyjnego Wydzia-

łu Powiatowego za rok 1933/34.

Rada Powiatowa po wysłucha-
niu bardzo obszernego ~~raportu~~ ^{raportu}
Przewodniczącego uchwała jedno-
głośnie po krótkiej dyskusji,
w której brali udział Przewod-
niczący i radny Dobrzyński
przyjając sprawozdanie administrac-
cyjne Wydziału Powiatowego do
zatwierdzającej wiadomości.

+ + +

Wydział Powiatowy wnosi, aże-
by Rada Powiatowa uchwalić raczyła:
Rada Powiatowa przyjmuje spra-
wozdanie administracyjne za rok
1933/34 do zatwierdzającej wiado-
mości.

p. p. p.

Członkowie :

/-/ Kostka Stanisław
/-/ Januszewski Konst.
/-/ Papenfus Jan

Protokółant

/-/ W. Rydzkowski
sekretarz

Przewodniczący
Starosta powiatowy
/-/ Krawczyk

Banki.

Pozostałość w bankach per 31. grudnia 1930 r. wykazuje saldo 24 061,07 zł. na korzyść Kasy.

Efekty.

Konto efektów wykazuje saldo zł. 153 106,78 i składa się przeważnie z pożyczek państwowych, akcji Banku Polskiego, dolarówek, Pozn. listów zastawnych i obligacji komunalnych.

Weksle zdyskontowane.

Weksle zdyskontowane wynoszą zł. 2 044 566,37, z których część zredyskontowano w Banku Polskim, Państw. Banku Rolnym i Banku Gospodarstwa Krajowego.

Weksle oddane do skargi.

Weksle oddane do skargi, wynoszą zł 9 300,—

Dłużnicy.

Dłużnicy wynoszą:

w rachunkach bieżących	zł.	771 030,31
pożyczki pod zastaw	zł.	227 814,20
pożyczki komunalne i gminne	zł.	368 703,—
pożyczki ulgowe dla rolnictwa, przyznane przez Państwowy Bank Rolny	zł.	234 400,—
pożyczki ulgowe dla rzemiosła, przyznane przez Bank Gospodarstwa Krajowego	zł.	98 100,—
pożyczki na meljoracje po 4%	zł.	42 000,—
pożyczki na popieranie spółdzielczości po 4%	zł.	19 000,—
pożyczki stypendjalne (bezprocentowe)	zł.	10 180,70
razem	zł.	1 771 228,21

Hipoteki.

Hipoteki, przeważnie krótkoterminowe, wydane na nieruchomości wiejskie i miejskie, wynoszą zł. 731 212,36.

Zastępstwo Banku Polskiego.

Saldo zastępstwa Banku Polskiego wynosi zł. 1 294,17 na korzyść Kasy.

Nieruchomość.

Nieruchomość wykazuje po odpisaniu 2% salda zł. 172 536,91.

Ruchomości.

Konto ruchomości wykazuje po odpisaniu 10% salda zł. 24 354,91.

Zaliczki.

Pozycja zł. 4 875,— jest przejściowa i wyrówna się w styczniu 1931 r.

Sumy przechodnie.

Sumy przechodnie wykazują saldo zł. 57 730,22 na korzyść Kasy.

Stan bierny:

Fundusz zakładowy.

Fundusz zakładowy wykazuje zł. 900 000,—

Fundusz zasobowy.

Fundusz zasobowy wykazuje zł. 169 652,52.

Fundusz wątpl. pretensyj.

Fundusz wątpliwych pretensyj wykazuje zł. 11 404,69 i ma służyć na umorzenie ewentl. wątpliwych pretensyj.

Fundusz emerytalny.

Fundusz emerytalny wykazuje zł. 6 000,—.

Wierzyciele.

Złożone w Kasie kapitały w rachunkach bieżących, czekowych i depozytowych wynoszą zł. 2 696 996,39.

Banki.

Złożone w kasie kapitały banków i udzielone pożyczki przez państwowe, komunalne i inne banki wynoszą zł. 483 119,45.

Redyskont.

W pozycji tej jest umieszczony redyskont Banku Polskiego, Państwowego Banku Rolnego i Banku Gospodarstwa Krajowego w ogólnej wysokości zł. 726 107,46.

Hipoteki.

Suma zł. 1 337,06 jest hipoteką, ciężącą na nieruchomości Kasy w Nowem.

Lombard w Banku Polskim.

Lombard w Banku Polskim (pożyczka pod zastaw papierów wartościowych) wynosi zł. 25 000,—.

Sumy przechodnie.

Sumy przechodnie wykazują saldo zł. 71 142,47.

Poręczenie.

Suma poręczeń w wysokości zł. 287,93 jest pokryta wkładami.

Inkaso.

Nadesłane nam do inkaso weksle i dokumenty wynoszą w stanie czynnym i biernym zł. 21.915,61.

Straty i zyski.

Straty:

Procenty wypłacone.

Procenty wypłacone za złożone u nas pieniądze wynoszą zł. 275 941,37.

Koszty handlowe.

Koszty handlowe wykazują saldo zł. 100.070,41 i składają się:

	Debet	Credit
Pensje i gratyfikacje	69 971,60 zł.	
Składki do Pow. Kasy Chorych	3 357,70 zł.	
„ do Ubezp. Kraj i Fund. Bezrobocia	4.177,90 zł.	
Podróże członków Rady, Zarządu i Personelu	3.593,04 zł.	
Konserwacja budynków	1.066,62 zł.	
Asekuracja ogniowa	245,71 zł.	
Opał i światło	4.693,16 zł.	
Telefon	2.341,76 zł.	
Portorjum	5.139,59 zł.	
Materiał biurowy, druki	4.663,59 zł.	
Uzupełnienie inwentarza	687,80 zł.	
Inseraty i reklama	2.402,40 zł.	
Prenumerata pism i podręczn.	401,98 zł.	
Inne (czyszczenie biura itd.)	1.159,44 zł.	
Stemple	1.799,18 zł.	
Różne		6 780,38 zł.
Podatki	1.149,32 zł.	
	<u>106.850,79 zł.</u>	
	<u>6.780,38 zł.</u>	
	100.070,41 zł.	

Straty w papierach wartościowych.

Straty w papierach wartościowych wynoszą zł. 9.656,07.

Odpisy na nieruchomościach i ruchomościach

wynoszą 2% na nieruchomościach . . . zł. 3.521,16
10% na ruchomościach . . . zł. 2.706,10
razem zł. 6.227,26

Zysk.

Czysty zysk wynosi zł. 117.766,80.

Zyski:

Pozostałość z roku 1929 wynosi zł. 86,78.

Procenty, prowizja wykazują zysk zł. 507.975,13.

Zysk z nieruchomości

wynosi zł. 1.600,— i pochodzi ze sprzedaży parceli ca 25 morgów.

Bilans roczny (netto)

Komunalnej Kasy Oszczędności Powiatu Swieckiego Swiecie n. W. z filją w Nowem n. W.

na dzień 31-go grudnia 1930 r.

Stan czynny

Stan bierny

1 Kasa i sumy do dyspozycji:		
a) gotówka w kasie	126 397,62	
b) pozostałość w Banku Polskim i P. K. O	83 770,02	
c) pozostałość w innych bankach	24 061,07	234 228,71
2. Papiery wartościowe:		
a) państwowe	38 324,06	
b) komunalne	88 244,97	
c) akcje Banku Polsk.	24 794,—	
d) różne	1 743,75	153 106,78
3. Weksle zdyskontowane		
4. Weksle protestowane 4 093,20		
5. Weksle oddane do skargi 9 300,—		
6 Dłużnicy:		
a) rachunki bieżące	771 030,31	
b) pożyczki pod zastaw	227 814,20	
c) pożyczki komunalne	368 703,—	
d) pożyczki ulgowe dla rolnictwa	234 400,—	
e) pożyczki ulgowe dla rzemiosła	98 100,—	
f) pożyczki na meljorację (po 0—4% w stosunku rocznym)	42 000,—	
g) pożyczki na popieranie spółdzielczości (po 4% w stosunku rocznym)	19 000,—	
h) pożyczki stypendjalne (bezprowcentowe)	10 180,70	1 771 228,21
7 Krótkoterminowe pożyczki hipoteczne		
8. Zastępstwo Banku Polskiego 1 294,17		
9 Nieruchomości		
Odpisy 2%	176 058,07	
	3 521,16	172 536,91
10. Ruchomości		
Odpisy 10%	27 061,01	
	2 706,10	24 354,91
11 Zaliczki		
12. Sumy przechodnie 4 875,—		
	57 730,22	
		5 208 526,84
Poręczenia	287,93	
Inkaso	21 915,61	
		5 230 730,38

1. Kapitały własne:		
a) zakładowy	900 000,—	
b) zasobowy	169 652,52	
c) wtpl. pretensyj	11 404,69	
d) emerytalny	6 000,—	1 087 057,21
2. Wkłady:		
a) depozyty	2 083 252,36	
b) rachunki czekowe	160 524,22	
c) rachunki bieżące	453 219,81	2 696 996,39
3. Banki:		
a) Państwowy Bank Rolny Grudziądz (specjalny kredyt)	93 000,—	
Państwowy Bank Rolny Grudziądz (3-letni kredyt)	132 400,—	
Państwowy Bank Rolny Grudziądz	44 000,—	
b) Kom. Bank Kredytowy (specjalny kredyt)	154 000,—	
Kom. Bank Kredyt.	43 642,45	
c) Różne Banki i Kasy	16 077,—	483 119,45
4. Redyskont weksli:		
a) Bank Polski Grudziądz	596 677,46	
b) Bank Gosp. Krajowego, Bydgoszcz	100 000,—	
c) Państw. Bank Rolny, Grudziądz	29 430,—	726 107,46
5. Wierzyciele hipoteczni		
6. Lombard w Banku Polskim 1 337,06		
7. Sumy przechodnie 25 000,—		
Zysk za rok 1930	71 142,47	
	117 766,80	
		5 208 526,84
Poręczenie	287,93	
Różni za inkaso	21 915,61	
		5 230 730,38

Straty	Rachunek strat i zysków za rok 1930	Zyski
<hr/>		
1. Procenty i prowizje wypłacone	275 941,37	1. Pozostałość z roku 1929 86,78
2. Koszty handlowe:		2. Procenty i prowizje pobrane 507 975,13
a) osobowe 69 971,60		3. Zysk z nieruchomości 1 600,—
b) rzeczowe 22 563,21		
c) świadczenia socjalne 7 535,60	100 070,41	
3. Straty na papierach wartościowych	9 656,07	
4. Odpisy:		
a) nieruchomości 2% 3 521,16		
b) ruchomości 10% 2 706,10	6 227,26	
Zysk netto	117 766,80	
	509 661,91	
		509 661,91

IX. Zakład Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie.

A. Sprawy rentowe.

W roku sprawozdawczym opracowano 633 spraw rentowych od nieszczęśliwych wypadków w rolnictwie, z pośród których przypadło na:

ustanowienie odszkodowań za odniesione wypadki	248
ponowne przyznanie renty	18
obniżenie renty	172
odmówienie renty	48
podwyższenie renty	61
zawieszenie renty	32

sprawy różne jak: dostarczenie protez, leczenie szpitalne wzgl. kliniczne itp.	54
Do opracowania z roku 1929/30 pozostało spraw	20

B. Nieszczęśliwe wypadki.

W ciągu roku zgłoszono 313 nieszczęśliwych wypadków; z pośród tych przypadło na: wypadki ze skutkiem śmiertelnym 9
wypadki bez skutku śmiertelnego 304

C. Sprzeciwy i odwołania.

W roku sprawozdawczym wniesiono 86 sprzeciwów i odwołań od uchwał Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie. Z pośród tych przypadło na: sprzeciwy od uchwał, przekazanych Urzędowi Ubezpieczeń do załatwienia w myśl §§ 1592, 1593, 1595 i 1600 Ordynacji Ubezpieczeniowej 72
odwołania od uchwał ostatecznych, przekazanych Wyższemu Urzędowi Ubezpieczeń w Toruniu względnie Trybunałowi dla spraw ubezpieczeń społecznych w Poznaniu do załatwienia 14
Do odwołań tych zawyroковано na korzyść Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie w sprawach 12
na niekorzyść Zakładu w sprawach 2

D. Składki.

W roku sprawozdawczym dokonano obliczenia składek do ubezpieczenia od wypadków w rolnictwie dla 11365 płatników, na ogólną sumę 150 546,58 zł.

Na podstawie uchwały Wydziału Wojewódzkiego Poznańskiego, jako Zarządu Głównego Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie, z dnia 3. IX. 1930 r. pobrano składki w wysokości 1,50 zł. w stosunku do jednej marki rzeczywistego (przedwojennego) podatku gruntowego katastralnego oraz w stosunku do jednego złotego podatku gruntowego fikcyjnego i dodatki za urzędników rolnych i robotników fachowych w wysokości jednego złotego od każdego rozpoczętych 1000 (tysiąc) złotych zarobku rocznego. Odwołań od obliczeń składek było w stosunku do roku ubiegłego znacznie więcej. Przyczynę tę szukać należy głównie w krytycznym położeniu gospodarczem rolnictwa.

Zakład Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie uznając to położenie, zgodził się na rozłożenie opłat w indywidualnych wypadkach na raty bez policzenia odsetek za zwłokę.

Wzrost ilości spraw rentowych, szczególnie nowych nieszczęśliwych wypadków, spowodował wzmnożoną działalność Sekcji w roku sprawozdawczym. Dziennik podawczy wykazuje 5610 wpływów, co stanowi w porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym (3862 wpływów) wzrost o 46%.

Wzrost ilości wypadków w roku sprawozdawczym, wynoszący 25%, tłumaczy się przede wszystkim brakiem zrozumienia ze strony producentów rolnych konieczności przestrzegania przepisów o posiadaniu przepisowych zakryć i urządzeń ochronnych na maszynach i narzędziach rolniczych.

Jakkolwiek producenci rolni z jednej strony narzekają na ciężary tych świadczeń socjalnych, z drugiej strony nietylko nie przeciw mnożeniu się wypadków nie czynią, lecz sami przez zaniedbywanie przepisów ochronnych przyczyniają się do mnożenia się wypadków.

Dla usunięcia tego anormalnego objawu Zarząd Ubezp. od wypadków w rolnictwie wydał wszystkim producentom rolnym bezpłatne broszurki z ilustracjami, objaśniającymi przepisy ochronne. Niestety okazało się, że mimo to przepisów tych się nie przestrzega, czego dowodem jest większa ilość wypadków przy maszynach i urządzeniach rolniczych. W takim stanie rzeczy należało się chwycić środków ostatecznych t. j. zarządzeń policyjnych, po których będą musiały nastąpić wobec opornych kary przymusowe.

X. Związek Elektryfikacyjny Chełmno - Świecie - Toruń.

Od roku 1920 jest powiat świecki członkiem między-komunalnego związku pod nazwą „Związek Elektryfikacyjny Chełmno, Świecie - Toruń” z siedzibą w Chełmnie.

Związek ten ma za cel zelektryfikowanie powiatów chełmińskiego, świeckiego i toruńskiego, tj. wybudowanie sieci elektrycznej wysokiego napięcia do wszystkich gmin i obszarów dworskich wymienionych powiatów, wybudowanie sieci elektrycznej niskiego napięcia (gminnych) w gminach samych i dostarczenie potrzebnych transformatorów.

Do 31. III. 1929 r. wybudował Związek w wszystkich trzech powiatach ca 250 klm. sieci wysokiego napięcia oraz ca 52 klm. sieci niskiego napięcia.

Do końca 1929 r. zelektryfikowane zostały w powiecie świeckim następujące gminy i obszary dworskie: Grodek, Laskowice, Pólko, Kraplewice, Lipno, Belno, Morsk, Wiąg, G. Sartowice, Dziewięcwałk, Niem. Stwolno, P. Stwolno, Bratwin, Michale, Dragacz, Wielki Lubień, M. Lubień, Zajączkowo, W. Zajączkowo, M. Zajączkowo, Maławy, N. Tryl, Tryl, Komorsk, W. Komorsk, M. Komorsk, Bzowo, Osiek, Osie i Kończyce. Ponieważ koszty budowy sieci elektrycznej są znaczne (1 klm. sieci wysokiego napięcia ca 5000.— zł., a niskiego ca 6000.— zł.), a Związek Elektryfikacyjny nie ma potrzebnych kapitałów, stworzył powiat świecki uchwałami Sejmiku Powiatowego z roku 1928 i 1929 specjalny „Fundusz Elektryfikacyjny” w wysokości 300 000.— zł. celem dalszej rozbudowy sieci elektrycznej wysokiego i niskiego napięcia w powiecie świeckim. Funduszem tym dysponował Wydział Powiatowy w ten sposób, że udzielał Związkowi Elektryfikacyjnemu pożyczek, oprocentowanych po 4% rocznie, na budowę sieci elektrycznej wysokiego napięcia do gmin i niskiego napięcia w gminach powiatu świeckiego. Pożyczki te zwracał powiatowi Związek Elektry-

fikacyjny przez przekazywanie w ratach kwartalnych części wpływów ze sprzedanego prądu w gminach, za pomocą tych pożyczek zelektryfikowanych, i to w wysokości 20 groszy za siłę, a 35 groszy za światło od kilowat godziny.

Sejmik Powiatowy dnia 21. II. 1921 roku uchwalił Fundusz Elektryfikacyjny znieść i te 300 000.— zł przeznaczyć na podwyższenie kapitału zakładowego Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu świeckiego z 600 000,— zł. na 900 000,— zł. W zamian za to K. K. O. powiatu świeckiego udziela Związkowi Elektryfikacyjnemu C. S. T. długoterminową pożyczkę 300 000,— zł. pod dotychczasowymi warunkami. K. K. O. powiatu świeckiego znów spłaca otrzymane 300 000,— zł. w ratach rocznych do Powiatowej Kasy Komunalnej z czystego zysku rocznego.

Z otrzymanych w ten sposób zwrotów elektrykuje się dalsze gminy. Związek Elektryfikacyjny swoją drogą ma obowiązek w miarę posiadanych własnych funduszy przeprowadzać elektryfikację powiatu świeckiego na równi z pow. chełmińskim i toruńskim.

Fundusz Elektryfikacyjny 300 000,— zł. został całkowicie wyczerpany przez budowę sieci elektrycznej w wyżej wymienionych miejscowościach.

Według bilansu rocznego z 31. III. 1930 r. przedstawiał się majątek Związku Elektryfikacyjnego jak następuje:

W bankach	zł.	60 371,—
W papierach wartościowych	zł.	10 000,—
W materiałach	zł.	99 609,55
W rachunkach bieżących	zł.	289 813,07
W sieci elektrycznej	zł.	3 925 544,69
W ruchomościach	zł.	38 315,68
W nieruchomościach	zł.	97 147,78
	razem	zł. 4 520 801,77

Długi wynosiły:

Kapitał zakładowy (wkłady powiatów)	zł.	1 228 287,19
Zwrotne pożyczki powiatów	zł.	455 975,06
Pożyczki inwestycyjne	zł.	1 546 898,35
Rachunki bieżące	zł.	823 594,89
Akcepty własne	zł.	121 146,51
Fundusz amortyzacyjny	zł.	6 041,74
Czysty zysk 1927/1930	zł.	338 858 03
	razem	zł. 4 520 801,77

Udział powiatu świeckiego w majątku Związku Elektryfikacyjnego wynosi: zł. 450 000,— tytułem wkładu na kapitał zakładowy i zł. 113 159,20 tytułem pożyczki zwrotnej, czyli razem zł. 563 159,20.

XI. Zdrowie publiczne.

A. Ogólne.

W roku sprawozdawczym było 2890 urodzeń (1595 chłopców i dziewcząt 1295), a 1385 zgonów, tak że naturalny przyrost wynosił 1505.

Z personelu lekarskiego i pomocniczego było w powiecie 19 lekarzy, 33 położnych, 14 techników dentystycznych samodzielnych i uprawnionych, 11 pielęgniarek kwalifikowanych, 90 pielęgniarek niekwalifikowanych, 1 dozorca sanitarny, 1 kontroler żywnościowy i 8 farmaceutów.

Zgłoszono w ciągu roku 330 przypadków ostrych chorób zakaźnych w 82 miejscowościach, w tem 43 przypadków duru brzuszego w 11 miejscowościach, 103 płonicy w 34 miejscowościach, 84 błonicy w 29 miejscowościach. Przebieg duru brzuszego i błonicy był dość ciężki nawet w przypadkach rychłego stosowania surowicy, a przebieg płonicy naogół lekki we wszystkich przypadkach. Dezynfekcyj. metodą lizolowo-formalinową przeprowadzono razem 294.

Szczepień ochronnych przeprowadzono razem 6839, i to 5538 przeciw ospie, 60 przeciw płonicy, 639 przeciw błonicy, 143 przeciw durowi brzuszemu i 459 przeciw płonicy i błonicy.

Powiatowy Komitet dla Walki z gruźlicą urządził w grudniu 1930 r. ruchomą wystawę propagandową walki z gruźlicą w Swieciu i Nowem. Ekspozyty dostarczył Polski Związek Przeciwgruźliczny w Warszawie. Wystawę tę zwiedziło w Swieciu ca 1600 osób, a w Nowem ca 600. W czasie trwania wystawy wygłoszono 21 odczytów.

Ludność powiatu zaopatrywa się w wodę w 6587 studniach, 104 źródłach ujętych i 62 źródłach nieujętych.

Studzien wierconych z pompą jest 1657, studzien kopanych betonowych z pompą 1805, studzien betonowych bez pompy 2004, studzien drewnianych z pompą 7, studzien drewnianych bez pompy 206.

Do analizy wysłano do Państwowego Zakładu Higjeny w Toruniu 87 prób wody, i tylko w 17 przypadkach był wynik badania dodatni. W 70 przypadkach zarządzono dezynfekcję studzien i wzbroniono czerpania wody aż do dodatniego wyniku analizy nowych prób wody po przeprowadzeniu dezynfekcji.

Pod względem sanitarno policyjnym poddano lustracji wszystkie piekarnie na terenie całego powiatu i zamknięto wskutek tego 4 piekarnie. Wysłano 19 prób środków spożywczych do Państwowego Zakładu Badania Środków Spożywczych i Przedmiotów Użytku do zbadania. W trzech przypadkach próby okazały się jako nieodpowiednie. Winnych podano władzom sądownym do ukarania.

W ciągu roku sprawozdawczego poddano przeglądowi lekarskiemu 38 szkół powszechnych i 2735 dzieci szkolnych. Budynki szkolne odpowiadają mniej więcej wymogom sanitarno-higienicznemu, natomiast stan zdrowotny dzieci szkolnych jest mniej zadawalający, a mianowicie stwierdzono u 950 dzieci znaczne powiększenie gruczołów chłonnych, u 84 niezbyt spojówek, u 1176 próchnicę zębów, u 86 przewlekłe wypryski skóry, u 87 wszawicę, u 9 gruźlicę gruczołów chłonnych, u 6 gruźlicę kości, u 10 świerzbę, u 6 znaczne osłabienie słuchu, u 13 krótkowzroczność i u 24 kalectwo.

B. Publiczny Szpital Powiatowy.

Mimo korzystania z własnego laboratorium chemicznego i bakteriologicznego był Szpital zmuszony korzystać w 122 wypadkach z Państwowego Instytutu Higjeny w Toruniu, w 53 wypadkach z Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej w Poznaniu i w 3 wypadkach z Zakładu Anatom. Patologicznego. W roku 1929/30 było chorych 1064, a dni leczenia 27908, przeciętnie na jednostkę 26 $\frac{1}{4}$ dnia. W roku 1930/31 było 1016 chorych, dni leczenia 26542, przeciętnie na jednostkę 26 dni.

Z początkiem roku sprawozdawczego było 89 chorych, w ciągu roku przybyło 975 chorych, z tych w ciągu roku zwolniono 873, a 100 zmarło, tak, że przechodzi na r. 1931/32 91 chorych.

Ilość operacyjnych zabiegów w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się z 278 na 332. Liczbowo przedstawiają się leczone w Szpitalu choroby jak następuje: dur brzuszny 28, czerwonka 1, płońca 8, róża 2, grypa 12, nagminne zapalenie mózgu 4, kila 37, rzeźączka 11, narządy wewnętrzne 409, gruźlica płuc 61, gruźlica innych narządów 9, choroby chirurgiczne 341, umysłowe 4, skórne 6, położnicze 60, rak 21, na obserwacji 29.

Budżet Szpitala Powiatowego na rok 1930/31 wynosił w dochodzie i rozchodzie zł. 223.902,—.

Z budżetu tego wydano:

na pobory personelu	zł. 42 080.68
na świadczenia socjalne i podróże	zł. 2 254.27
na koszty żywienia	zł. 78 079.42
na opał	zł. 17 265.15
na światło, wodę	zł. 11 170.41
na utrzymanie ogrodu	zł. 488.65
na lekarstwa	zł. 20 466.32
na utrzymanie instrumentów i zakup aparatów	zł. 987.89
na utrzymanie i zakup garderoby, pościeli . . .	zł. 5 200.—
na naczynia i narzędzia kuchenne	zł. 671.27
na czyszczenie bielizny	zł. 3 538.53
na papier, formularze, czasopisma itp.	zł. 2 416.41
na remont i utrzymanie lokalu	zł. 22 663.25
na asekurację ogniową i opłatę kanal.	zł. 685.73
	razem zł. 207 967.98
dochód wynosił	zł. 152 946.44
zatem niedoboru jest	zł. 55 021.54
Zaległości czynne r. 1930/31 wynoszą	zł. 63 917.25
w czem zalega Kasa Chorych z kwotą	zł. 48 702.09

XII. Opieka Społeczna.

W zakładach dla umysłowo chorych, ociemniałych i głuchoniemych umieszczonych było w roku 1930/31 przeciętnie:

- 62 umysłowo chorych,
- 8 głuchoniemych,
- 3 ociemniałych.

Wydział Powiatowy, ponosząc tytułem ustawowej dotacji dla interesowanych gmin $\frac{2}{3}$ ogólnych kosztów utrzymania, wydał na ten cel za czas od 1. IV. 1930 r. do 31. III. 1931 r. zł. 33 937.83.

W roku sprawozdawczym wypłacono bezrobotnym zasiłek ustawy z Funduszu Bezrobocia w wysokości ca zł. 400 000.—.

Oprócz Wydziału Powiatowego wykonują czynności zastępcze Funduszu Bezrobocia na terenie powiatu 4 gminy i to: miasta Swiecie i Nowe oraz gminy Osie i Komorski.

Stosunkowo największa ilość bezrobotnych była na terenie podinstytucji w Osiu i Komorsku.

Statystyka gminno ubogich nie wykazała żadnych poważniejszych zmian w stosunku do poprzedniego roku sprawozdawczego.

Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6. 3. 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 267 z dnia 14. 3. 1928 r.) wybrały gminy wiejskie po 1 opiekunie społecznym, przyczem obszary dworskie dołączono do poszczególnych gmin. W gminach miejskich wybrano komisje opieki społecznej.

Stosownie do art. 13 tegoż rozporządzenia wybrano powiatową komisję opieki społecznej, w skład której wchodzi:

1. p. Starosta Kowalski, jako przewodniczący,
2. p. Franciszek Koczorowski z Laskowic, } jako członkowie
3. p. Feliks Kikulski z Dragaczu, } Wydziału Powiatowego,
4. p. Konstanty Januszewski z Błędzimia, }

5. p. Bernard Thrun z Osia,) jako
6. p. Franciszek Daszkowski z Warlubia,) opiekunowie społeczni,
7. p. Saplettowa z Piskarek jako przedstawicielka organizacji społecznych w powiecie.

Budżet Sierocińca Powiatowego wynosił na rok 1930/31

w rozchodzie i dochodzie	zł. 23 122.—
Z budżetu tego wydano	zł. 16 598.24
Zaś dochód wynosił	zł. 16 598.24
<hr/>	
Niedobór wynosił w r. 1929/30	zł. 1 642.09
Zaległości czynne w r. 1929/30	zł. 2 955.—

Art. 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. października 1927 r. o zwalczaniu żebractwa i włóczęgostwa (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 823) nakłada na powiatowe związki komunalne obowiązek zakładania i utrzymywania przytułków.

Spełniając ten obowiązek uchwalił Sejmik Powiatowy dnia 9 kwietnia 1929 roku jednogłośnie nabyć od Okręgowego Urzędu Ziemińskiego drogą cesji po p. Stachurskim Karolu ośrodek w Gołuszycach, obszaru ca 60 ha wraz z zabudowaniami, inwentarzem żywym i martwym za cenę 186 500,— zł. i urządzić tam Powiatowy Zakład Opieki Społecznej. W powyższej cenie kupna miał partycypować Okręgowy Urząd Ziemiński kwotą 51 000,— zł., płatną w 5 rocznych ratach, i kwotą 135 500,— p. Stachurski. Okazało się jednak, że p. Stachurskiemu należały się tylko parcele 32, 32a, 32b, 33c, 34b, 35a, 35b, oraz część parceli 34c (5.62.88 ha), gdy reszta parceli 34c (za 15 ha) należała się Skarbowi Państwa, a p. Stachurski ją tylko dzierżawił. Wobec powyższego otrzymał p. Stachurski zamiast 135 500,— zł. tylko 113 400,— zł. Renty na rzecz Skarbu Państwa dotychczas nie płacono, ponieważ O. U. Z. tego jeszcze nie zażądał. Wspomniane 15 ha przejął powiat w dzierżawę od Okręgowego Urzędu Ziemińskiego, płacąc tyt. rocznego czynszu dzierżawnego 1200,— zł.

Rola do jesieni 1929 r. była w administracji Wydziału Powiatowego, do jesieni 1930 r. wydzierżawiono ca 40 ha obywatelom z Gołuszyc, a od tego czasu uprawia Zakład całą rolę sam.

Celem spłaty ceny kupna p. Stachurskiemu zaciągnięto w Komunalnym Banku Kredytowym w Poznaniu pożyczkę długoterminową w wysokości 100 000,— zł. w 8% obligacjach przy amortyzacji 2% rocznie, a resztę należności pokryto z zwyczajnych dochodów budżetowych. Oficjalnie przejął Wydział Powiatowy ośrodek Gołuszycy w posiadanie od Okręgowego Urzędu Ziemińskiego dnia 18. I. 1930 r.

Już od maja 1929 r. przystąpił Wydział Powiatowy do przystosowania zabudowań mieszkalnych i gospodarczych do przeznaczonego celu. W domu mieszkalnym o 49 ubikacjach i 2844 m³ przestrzeni urządzono wodociągi i kanalizację, łazienki pojedyncze i zbiorowe oraz gruntownie zremontowano urządzenie centralnego ogrzewania. W domu tym pomieścić można ca 48 starców poza personelem Zakładu, kuchnią, spiżarnią i t. d. Ponadto urządzono tam kapliczkę pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej, w której kapelan zakładowy odprawia codziennie nabożeństwo.

W domu gospodarczym (śpichrzu) przebudowano w parterze 7 ubikacyj o przestrzeni 443 m³ na mieszkania i ubikacje boczne dla ca 12 starców.

Przebudowano odpowiednio do potrzeb Zakładu stajnię, oborę, chlewnię i stodołę (7657 m³ przestrzeni) oraz urządzono wzorową gnojownię. Celem przysporzenia Zakładowi bieżących dochodów założono racjonalną hodowlę kur rasowych i królików futerkowych. Ponadto założono na drugim piętrze śpichrza wzorową stację gołębi pocztowych.

Na terenie obok zabudowań Zakładu założono szkółkę drzew owocowych i liściastych. W końcu roku sprawozdawczego wyprodukowała szkółka:

morwy (3 letniej)	1 500 sztuk	czereśni	(3 letnich)	1 000 sztuk
" (2 ")	10 000 "	śliw	(dziczeków)	1 000 "
" (rocznej)	30 000 "	akacji białej	(3 letniej)	1 000 "
jabłoni (2 letniej)	3 500 "	klonu	(3 letn.)	3 000 "
" (roczn.)	10 000 "	"	(2 ")	1 500 "
" (dziczeków)	15 000 "	"	(rocznego)	5 000 "
grusz (2 letnich)	500 "	jesionu	(3 letn.)	5 000 "
" (rocznych)	2 000 "	"	(2 letn.)	1 000 "
" (dziczeków)	2 500 "	"	(rocznego)	10 000 "
		lipy	(2 letn.)	5 000 "
		"	(rocznej)	5 000 "

Inwestycje prócz powyżej wymienionej ceny kupna 113.400 zł. wynosiły do końca roku sprawozdawczego 115.238.35 zł. a bieżąca administracja 66.034.44 zł.

Zakład został uruchomiony 1. kwietnia 1930 r. Administrację pod nadzorem Wydziału Powiatowego oraz specjalnej Komisji Zakładu przejęły Siostry Służebniczki Najsw. Marji Panny z Pleszewa.

Koszty utrzymania pensjonariuszy ustalił Wydział Powiatowy na 1 złoty dziennie.

Dopłata powiatu do utrzymania Zakładu w roku 1930/31 wynosiła 31 891 zł. a ogólne wydatki zł. 51.732.17.

Odpowiedni regulamin zakładu uchwalił Sejmik Powiatowy na posiedzeniu dnia 21. lutego 1931 r.

XIII. Weterynaryjno policyjne.

W roku sprawozdawczym szerzyła się z chorób zakaźnych najbardziej pryszczycza. Została ona do tut. powiatu prawdopodobnie przewleczona z powiatu bydgoskiego i dnia 21. VII. 30 r. poraż pierwszy w zagrodzie p. Juhnkowej w Serocku wybud. urzędowo stwierdzona. Dalsze szerzenie się pryszczycy nastąpiło przez mleczarnię w Serocku, gdy jeszcze środki ostrożności nie mogły być zarządzone. Z tego odcinka zachodniej części powiatu

rozniosła się pryszczycą szybkim tempem na dalsze gminy. Do tego przyczyniło się prawdopodobnie włóczęgostwo, a więcej jeszcze poszukiwanie pracy przez bezrobotnych.

Niemniej należy podejrzewać o przewleczenie pryszczycy rzeźników bydgoskich uprawiających zakup w sposób domokrażny. W czasie od 21. lipca do końca roku stwierdzono urzędowo pryszczycę w 114 miejscowościach, w których policzono razem 431 zagrożonych. Wypadków śmiertelnych z powodu tej zarazy stwierdzono u kilka krówd większe straty zauważono u cieląt i prosiąt.

Wąglik stwierdzono u jednej, nagle padłej, krowy mająt. Gawroniec, a zaraza bydła i dziczyzny ukazała się w trzech zagrodach u bydła rogatego.

Gruźlicę otwartą u bydła stwierdzono z okazji przeprowadzonych badań przez Pom. Izbę Rolniczą u 3 krów, które po ukończonych badaniach rozpoznawczych bakteriologicznych przekazano na rzeź.

Na zarządzenie Ministerstwa Rolnictwa przystąpiono w roku sprawozdawczym celem tłumienia nosaczyny do przeprowadzenia badania wszystkich koni przez pobranie prób krwi. W czasie tym pobrano razem u 12985 koni próby krwi. W wrześniu zostało dalsze pobranie prób krwi na zarządzenie p. Wojewody z powodu wyczerpanego funduszu, przeznaczonego na ten cel, przerwane. Na podstawie badań serologicznych w Państwowym Instytucie Higjeny Zwierząt została stwierdzona nosaczyna u 6 koni i to w gminie Warlubie u 1 konia, w gminie Król. Zalesie u 1 konia w gminie Mszano u 1 konia i w maj. Wery u 2 koni. Konie zostały przekazane do Powiat. Przetworni Padlin, gdzie sekcja potwierdziła nosaczną płuc.

Świerzb u koni stwierdzono urzędowo w trzech zagrodach. Jednego konia przekazano za zgodą posiadacza do Powiat. Przetworni Padlin, dalsze 2 konie zostały wyleczone.

Choroby zakaźne u trzody chlewnej nie tak ostro występowały jak w roku 1929/30. Urzędowo stwierdzono pomór wzgl. zarazę świń w 17 zagrodach. Wypadków śmiertelnych było razem u 303 świń, z których 176 przypadło na mleczarnię Mątawy, a 29 na majątność Nowe. Przeprowadzone szczepienia ochronne u świń mająt. Nowe nie przyniosły oczekiwanego skutku, gdyż zaraza znajdowała się w stanie ukrytym już dłuższy czas w chlewie i zmiany tak w płucach jak i jelitach były wielkie.

Różyce świń stwierdzono w 52 zagrodach, a padło razem 46 świń, lecz w daleko więcej wypadkach różyca pomimo nakazu nie została zgłoszona.

XIV. Administracja dróg.

A. Konserwacja dróg Wydziału Powiatowego.

1. Drogi państwowe.

Na drogach państwowych długości 26,916 km. zatrudniano przez cały rok 5 drożników przy bieżącej konserwacji drogowej, jak uporządkowaniu jezdni i poboczy, łataniu jezdni bitej, latówki itp. czynnościach drogowych.

Nowych powłók na drogach państwowych nie wykonano, ponieważ nie zachodziła ku temu potrzeba. Do robót reparacyjnych na szosach zużyto 99 m³ kamieni tłuczonych oraz 411 m³ żwiru.

Dokładne szematyczne sprawozdanie zakupu i zużycia materiałów na poszczególnych kategoriach dróg daje poniżej naprowadzone zestawienie.

2. Drogi wojewódzkie.

Na drogach wojewódzkich długości 23,950 km. zatrudniano przez cały rok 5 drożników przy bieżącej konserwacji drogowej. Nowych powłók szosowych wykonano na przestrzeni 3,480 km., do czego zużyto 1400 m³ kamienia tłuczonego oraz 525 m³ żwiru. Do robót reparacyjnych na szosach zużyto 129 m³ kamieni oraz 413 m³ żwiru.

3. Drogi powiatowe.

Na drogach powiatowych długości 256,568 km. zatrudniano przez cały rok 46 drożników przy bieżącej konserwacji drogowej. Nowych powłók wykonano na przestrzeni 11,350 km., do czego zużyto 4560 m³ kamieni tłuczonych oraz 1725 m³ żwiru. Do łatania dróg zużyto 1771 m³ kamienia tłuczonego oraz 1270 m³ żwiru.

Zestawienie zakupionych i przerobionych materiałów drogowych oraz zatrudnionych robotników.

Kategoria dróg	Zapasy z roku 1929/30			Zakupiono w r. 1930/31		Potłuczono kamienia na szaber 1930/31	Wyrobito w r. 1930/31		Usypiano nowych powłok na klm.	Pozostało na rok 1931/32			Robotników zatrudniono					
	kamienia		żwiru	kamienia	żwiru		kamienia			żwiru	kamienia		żwiru	drożników		przejęciowo zatrudnionych	Sadzenie drzewek	Zapasy brukowca i bruczku
	surowego	tluczonego					surowego	tluczonego			ilość	dni robocze						
Państwowe	50	29	12	106	401	127	99	411	—	29	57	2	5	1573	353	—	4	
Wojewódzkie	476	458	211	705	740	1154	1529	938	3,48	27	83	13	5	1541	1923	—	—	
Powiatowe	2452	1869	659	4124	2576	6082	6331	2995	11,35	494	1620	240	46	14268	7618	180	—	
Razem	2978	2356	882	4935	3717	7363	7959	4344	14,83	550	1760	255	56	17382	9894	180	4	

Jak z powyższego sprawozdania wynika, wykonano na drogach Wydziału Powiatowego 14,830 km. nowych powłok oraz łatanie drogi na przestrzeni 15,6 km. Razem zużyto 7959 m³ kamieni tłuczonych oraz 4344 m³ żwiru.

Stały nadzór nad pracami drogowymi wykonywało 7 drogomistrzów powiatowych. Wałowanie nowych powłok wykonano wyłącznie walcem parowym, który w czasie czynności od 3. IV. 30. do 29. X. 30. pracował na drogach Wydziału Powiatowego 92 dni. Walcami konnymi, których Wydział Powiatowy posiada 4, posługiwano się jedynie przy łataniu dróg.

B. Mosty.

Stan mostów na drogach Wydziału Powiatowego w roku sprawozdawczym nie uległ zmianie.

C. Budowa nowych dróg.

Nowych dróg bitych wzgl. brukowanych nie budowano.

D. Drogi gminne.

Na ulepszenie dróg gminnych udzielił Wydział Powiatowy razem 1813,92 zł. subwencji. Ponadto wykonano prace doraźne celem zatrudnienia bezrobotnych i to przy:

1. brukowaniu rynku w Osiu,
2. budowaniu drogi dojazdowej i boiska w Osiu,
3. brukowaniu drogi dojazdowej w Jeżewie,
4. czyszczeniu rowu gminnego w Warlubiu,
5. czyszczeniu strugi w Komorsku.

Ogólny koszt tych robót wynosił 18.621,97 zł., z czego Wydział Powiatowy pokrył z własnych funduszy 11.621,97 zł., z funduszy państwowych pokryto 7.000,— zł. Przy pracach powyższych zatrudniono w czasie od 1. maja do 31. lipca razem 238 robotników, którzy przepracowali łącznie 2969 dni roboczych.

E. Zestawienie dochodów z gospodarki drogowej za rok 1930/31.

1. Dotacje państwowe:	
a) na drogi państwowe	15.000,— zł.
b) " " wojewódzkie	23.180,— "
c) " " powiatowe	25.696,30 "
2. Dotacje na zatrudnienie bezrobotnych	7.000,— "
3. Dzierżawa zbioru trawy z rowów szosowych	2.343,20 "
4. Sprzedaż owocu z alei drogowych	19.238,41 "
5. Sprzedaż drzewa	2.522,25 "
6. Inne dochody	99,— "
Razem	95.079,16 zł.

F. Wydatki na bieżącą konserwację dróg wynoszą:

1. Na drogi państwowe	17.034,59 zł.
2. Na drogi wojewódzkie	38.158,74 "
3. Na drogi powiatowe	295.889,88 "
4. Na zatrudnienie bezrobotnych	11.621,97 "
Razem	362.705,18 zł.

Administracja dróg Starostwa Krajowego.

A. 1. Drogi państwowe.

Na drogach państwowych długości 74,398 km. zatrudniono w ciągu całego roku 15 droźników, którzy wykonywali bieżącą konserwację dróg, jak uporządkowanie jezdni i poboczy, łatanie jezdni bitej, latówki itp.

Z powodu ograniczenia kredytów, przyznanych na drogi państwowe, trzeba było w roku sprawozdawczym dużo robót programowych zaniechać, co było też powodem, że nowych powłok wykonano tylko na przestrzeni 5,550 km. Na dalszych odcinkach (ca 8 km.), mimo że większa część dostaw już była skuteczniejsza, z powodu obniżenia kredytów o ca 25% nie można było prac wykonać. Do nowych powłok zużyto 2475 m³ kamieni tłuczonych oraz 840 m³ żwiru. Do łatania zużyto 292 m³ kamieni tłuczonych oraz 394 m³ żwiru.

2. Drogi wojewódzkie.

Ilość dróg wojewódzkich zwiększyła się o 3,962 km. z powodu pobudowania szosy z Kraplewic do Gródka i wynosi obecnie 10,447 km. Na drodze Grudziądz—Grupa zatrudniono jednego droźnika przez cały rok. Wykonywał on bieżącą konserwację drogi. Nowych powłok wykonano na przestrzeni 1,900 km., do czego zużyto 760 m³ kamieni oraz 188 m³ żwiru. Do łatania drogi zużyto 13 m³ kamieni oraz 26 m³ żwiru. Poza to wykonano na tejże drodze mniejsze reparacje bruków.

Ponieważ kredyty na tejże drodze były stosunkowo znaczne, zakupiono i zwieziono 792 m³ dużych kamieni, z których kamieniarze wytłukli bruczki, potrzebne na przebudowę jezdni brukowanej na bruczek w kilometrze 0,0-0,8.

Dokładne dane co do zakupionych i przerobionych materiałów daje następujące zestawienie.

Zestawienie zakupionych i przerobionych materiałów drogowych.

Kategoria dróg	Zapas z roku 1929/30			Zakupiono w r. 1930/31		Potluczono kamienia na szaber w. r. 1930/31	Wyrobito w r. 1930/31		Usypano nowych powłok na klim.	Pozostało na rok 1931/32			Robotników zatrudnionych				Zapas	
	kamienia		żwiru	kamienia	żwiru		kamienia	żwiru		kamienia		żwiru	droźników		Sadzenie drzewek	bruku	bruczku	
	surowego	tłuczonego								surowego	tłuczonego		ilość	dni robocze				
	surowego	tłuczonego	żwiru	surowego	tłuczonego		żwiru	ilość		dni robocze	przejęciowo zatrudnionych	Sadzenie drzewek	bruku	bruczku				
Państwowe	219	2460	254	3117	1359	2917	2767	1234	5,55	419	2610	389	15	4620	6487	12	70	188
Wojewódzkie	25	530	678	308	71	243	773	749	1,9	90	—	—	1	308	1261	—	71	421
Razem	244	2990	932	3425	1430	3160	3540	1983	7,45	509	2610	389	16	4928	7748	12	141	609

Wałowanie nowych powłok na łącznej długości 7,450 km. wykonano powiatowym walcem parowym, który był czynny przez 54 dni. Stały nadzór nad pracami drogowymi wykonywało 2 drogomistrzów Starostwa Krajowego.

B. Mosty.

W roku sprawozdawczym pobudowano na drodze wojewódzkiej Grudziądz—Grupa trzeci z rzędu most żelazno betonowy o rozpiętości 10 mtr. Oddanie mostu do użytku publicznego nastąpiło dnia 15. XII. 1930 r. Koszt budowy mostu pokryło Starostwo Krajowe z własnych funduszy.

C. Budynki drogowe.

Przy zabudowaniach drogowych, przejętych w administrację od Starostwa Krajowego, wykonano tylko drobne remonty kosztem 346,— zł.

D. Zestawienie dochodów z gospodarki drogowej na drogach Starostwa Krajowego.

1. Dotacje na utrzymanie dróg państwowych	140.452,80 zł.
2. Dotacje na utrzymanie dróg wojewódzkich	58.365,— „
3. Różne dochody	3.279,58 „
Razem	202.097,38 zł.

E. Wydatki na utrzymanie dróg wynoszą:

1. Na drogach państwowych	143.732,38 zł.
2. Na drogach wojewódzkich	58.365,— „
Razem	202.097,38 zł.

XV. Spis obwodów oglądaczy zwierząt rzeźnych i mięsa.

L. bż.	Nazwisko i miejsce zamieszkania oglądacza mięsa i zastępcy	Obwód	Miejscowości, należące do obwodu	Badacz uzupełniający
1.	Błock — Miejski Tryl, zastępca Wyczyński — W. Komorsk	Mątawy	Miejski Tryl, Mały Tryl, Mątawy, Zajączkowo, Wielkie Zajączkowo, Nowy Tryl, Kończyce, Morgi, Pszyny, Miejski Bochlin, Pastwisko, małężność Nowe, Zdrojewo	Dyrektor rzeźni Alfons Lazarewicz Nowe, zastępca pow. lek. wet. Sobolewski Swiecie
2.	Gólski — Przechowo, zastępca Grabowski — Gruczno	Przechowo	Przechowo, Marjanki, Sulnówko, M. Dólsk, Dólsk, Bedlenki, Biechowo, Polski Konopat, Terespole, Drozdowo, Kozłowo, Przechówko, Wielki i Mały Konopat, Niedźwiedź, Głogówko Król, Zurawia Kępa	Dyrektor rzeźni Kensik Swiecie, zastępca pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie
3.	Gólski — Przechowo, zastępca Pałasz — Grudziądz	Wiąskie Piaski	Niem. Stwolno, Wiąskie Piaski, Święte, Czapelki, Czaple, Dziki—Ernestowo, Wiąg, Sartowice, Grabowiec	Pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
4.	Goldjan — Osie, zastępca Schmelter — Drzycim	Osie	Osie, Brzeziny, Wałkowiska, Zur—Młyn, Jaszcz, Kwiatki, Miedzno, Sobiny, Stara Rzeka, Nowa Rzeka, Wygoda, Tleń	Pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
5.	Goldjan — Osie, zastępca Schmelter — Drzycim	Łązek	Łązek, Szarłata, Łaski, Zazdrość, Lińsk, Okoniny Niem, Łaski Piec, Trzebciny, Ludwichowo, Zdroje, Pruski, Sarnia-Góra, Wierzchy	Pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
6.	Drozdowski — Gruczno, zastępca Gólski — Przechowo	Gruczno	Gruczno, Dworzysko, Parlin, Różanna, Małociechowo, Luskowo, Cieleśzyn, Cieleśzynek, Suponin, Kozielec, Grabowo, Grabówko, Trępel, Rudki, Topólno, Chrystkowo, Topolinek, Kosowo	Dyrektor rzeźni Kensik Swiecie, zastępca pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie
7.	Kalinowski — Lipinki, zastępca Goldjan — Osie	Lipinki	Lipinki, Stara — Srednia i Nowa Huta, Borowy Młyn, Ciemnylas, Przewodnik	Dyrektor rzeźni Lazarewicz Nowe, zastępca pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie
8.	Podobieński — Swiekatowo, zastępca Szczepański — Bukowiec	Serock	Serock, Kurniszewo, Wątrobowo, Nowy i Stary Jasiniec, Kręgiel, Szukaj, Lubania Lipiny	Lekarz wet. Rhein Koronowo, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
9.	Podobieński — Swiekatowo, zastępca Szczepański — Bukowiec	Swiekatowo	Swiekatowo, Swiekatówko, Jania-Góra, Tuszyń, Niem. Łąkie	Lekarz wet. Rhein Koronowo, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
10.	Pałasz — Grudziądz, zastępca Błock — Miejski Tryl	Dragacz	Michale, Dragacz, Mały i Wielki Lubień, Bratwin, Polskie Stwolno, Dziewięć Włók	Dyrektor rzeźni Grajewski Grudziądz, zastępca pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie
11.	Pałasz — Grudziądz, zastępca Pfahl — Warlubie	Górna Grupa	Górna Grupa, Dolna Grupa, Grupa pl. ów, Nowe Marzy, Stare Marzy, Mniszek	Dyrektor rzeźni Grajewski Grudziądz, zastępca pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie
12.	Pfahl — Warlubie, zastępca Wyczyński — W. Komorsk	Warlubie	Warlubie, Bąkowo, Bzowo, Rulewo, Krusze, Bzówko, Fletnowo, Buśnia, Bąkowski Młyn, Płochocin, Płochocinek	Dyrektor rzeźni Lazarewicz Nowe, zastępca dyrektor rzeźni Grajewski Grudziądz
13.	Guziński — Blizawy, zastępca Pfahl — Warlubie	Osiny	Gajewo, Mieliwo, Twarda Góra, Rychława, Głodowo, Montasek, Jaszczerek	Dyrektor rzeźni Lazarewicz Nowe, zastępca dyrektor rzeźni Grajewski Grudziądz
14.	Schmelter — Drzycim, zastępca Goldjan — Osie	Lniano	Drzycim, Lniano, Gródeczek, Lubochin, Biechówko, Gacki, Dąbrówka, Krakówek, Lubodzież, Wętfie, Jędrzejewo, Ostrowite, Wierzchlas, Słępiska, Zielonka, Brzemiona, Zalesie, Ryszka, Mszano, Jastrzębie, Lnianek, Sierosław, Sierosławek, Wery, Rówienica, Spławie, Gródek	Pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
15.	Wyczyński — W Komorsk, zastępca Pfahl — Warlubie	Komorsk	Komorsk, Wielki Komorsk, Kurzejewo, Piaski, Osiek	Dyrektor rzeźni Lazarewicz Nowe, zastępca dyrektor rzeźni Grajewski, Grudziądz
16.	Koseda — Jeżewo, zastępca Goldjan — Osie	Jeżewo	Jeżewo, Taszewo, Taszewskie Pole, Taszewko, Biała, Wilcze Błoto, Dubielno, Ciemniki-Węglarki, Huta, Białe Błoto, Pięćmorgów, Dąbrowa, Czernsk Swiecki, Skrzynki, Buczek, Grabowa Buchta, Pólko, Łaskowice, Nowe Kraplevice, Łaskowice dw., Łaskowice maj., Osłowo, Belno, Skarszewo, Lipno, Piskarki, Lipienki	Pow. lekarz wet. Sobolewski Swiecie, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie

L. bż	Nazwisko i miejsce zamieszkania oglądacza mięsa i zastępcy	Obwód	Miejscowości, należące do obwodu	Badacz uzupełniający
17.	Drozdowski—Gruczno, zastępca Grabowski — Gruczno	Pruszcz	Pruszcz, Bagniewo, Bagniewko, Luszkówko, Wałdowo, Zawada, Zbrachlin, Niewieścín, Goluszyce, Łaszewo, Stażki, Łowinek, Brzeżno	Dyrektor rzeźni Kensik Swiecie, zastępca pow. lekarz weter Sobolewski Swiecie
18.	Telewski — Lubiewo, zastępca Podobieński Swiekatowo	Lubiewo	Lubiewo, Bładzim, Rykowisko, Lipienica, Kr. Zalesie, Żuławy, Brukniewo, Lubiewice, Sucha, Sucha Młyn	Lekarz weter Rhein Koronowo, zastępca dyrektor rzeźni Kensik Swiecie
19.	Szczepański — Bukowiec, zastępca Telewski — Bukowiec	Bukowiec	Bukowiec, Poledno, Więckowo, Gawroniec, Przysiersk, Plewno, Jarzębieniec, Budyń, Bramka, Franciszkowo, Kawęcin, Siemkowo, Jeziorki, Karolewo, Krupocin, Szewno, Szewienek, Branica, Tuszynki, P. Łąkie, Korytowo, Stanisławie	Pow. lekarz weter. Sobolewski Swiecie, zastępca Dyrektor rzeźni Kensik Swiecie

XVI. Spis urzędników stanu cywilnego i zastępców.

L. bież	Nazwa obwodu	Imię i nazwisko urzędnika	Miejsce zamieszkania urzędnika	Imię i nazwisko zastępcy	Miejsce zamieszkania zastępcy
1	Mieliwo	Ignacy Piesik	Gajewo	Leon Stasiewski	Gajewo
2	Kończyce	Władysław Jabłoński	Nowe	Wład Madela	Nowe
3	Wielki Komorsk	Jan Jeszke	Wielki Komorsk	Alojzy Rydelek	W. Komorsk
4	Mątawy	Józef Wilczarski	W. Zajczkowo	Jan Hoffmann	Mątawy
5	Bzowo	Mateusz Maciejewski	Bzowo	Jan Kozłowski	Bzowo
6	Wielki Lubień	Brunon Strumpf	Michale	Jan Kikulski	Dragacz
7	Grupa	J. Kapiszewski	Grupa	Wład. Wanat	G. Grupa
8	Polskie Stwolno	Władysław Majewski	Bratwin	Władysław Kleibor	P. Stwolno
9	Górne Sartowice	Antoni Grajewski	Wiąg	Franciszek Polomski	Wiąg
10	Ostrów Swiecki	Antoni Stremłau	Ostrów Swiecki	Paweł Grohs	Ostrów Sw.
11	Przechowo	Stefan Bialecki	Przechowo	Bolesław Figalski	Przechowo
12	Kosowo	Franciszek Guzowski	Głogówko Król.	Maksym. Guzowski	Głogówko
13	Gruczno	Józef Siadkowski	Gruczno	Władysław Schmidt	Gruczno
14	Topolno	Władysław Draheim	Rudki	Franciszek Perlik	Topolno
15	Niewieścín	Antoni Górski	Wałdowo	Wład. Szczepański	Zawada
16	Luszkówko	Stanisław Zbikowski	Bagniewo	Zygfryd Zbikowski	Bagniewo
17	Poledno	Marceli Wardziński	Korytowo	Stanisław Bzostowski	Korytowo
18	Przysiersk	Ksawery Wilczewski	Przysiersk	Franciszek Megger	Przysiersk
19	Lubochin	Józef Zurek	Gacki	Stanisław Kufel	Gacki
20	Sulnowo	Stanisław Kostka	Swiecie	Tadeusz Jędrzejewski	Swiecie
				Michał Klein	Swiecie
21	Laskowice	Franciszek Erdmański	Jeżewo	Franc Koczorowski	Laskowice
22	Taszewo	Franciszek Erdmański	Jeżewo	Teodor Wąsikowski	Jeżewo
23	Rulewo	Aleks Maciejewski	Buśnia	Bolesław Lemkowski	Buśnia
24	Warlubie	Augustyn Krauze	Warlubie	Feliks Kraskowski	Warlubie
25	Bąkowo	Augustyn Krauze	Warlubie	Jan Piechocki	Bąkowo
26	Dąbrowa	Franciszek Erdmański	Jeżewo	Teodor Wąsikowski	Jeżewo
27	Lipinki	Maksymilian Kosecki	Lipinki	Tomasz Szczygieł	Lipinki
28	Osie I.	Narcyz Krajnik	Osie	Bernard Rożyński	Osie
29	Osie II.	Narcyz Krajnik	Osie	Bernard Rożyński	Osie
30	Wery	Edm. Domachowski	Drzycim	Maksym. Kruczyński	Drzycim
31	Siemkowo	Stan. Poćwiardowski	Wętfie	Mikołaj Topoliński	Wętfie
32	Bukowiec	Władysław Wielbacki	Bukowiec	Ksawery Czajkowski	Bukowiec
33	Swiekatowo	Alojzy Wojtawicz	Swiekatowo	Stefan Nowicki	Swiekatowo
34	Łowinek	Franc. Kruczyński	Lubania Lipiny	Antoni Jarocho	Lub. Lipiny
35	Serock	Jan Stencel	Serock	Ludwik Baumgart	Serock
36	Swiekatówko	Mikołaj Kulczyk	Sucha	Andrzej Roszczyńska	Sucha
37	Lubiewo	Apol Iwicki	Lubiewo	Paweł Mrozik	Zalesie Kr.
38	Wierzchlas	Konst. Januszewski	Bładzim	Maksym. Spica	Bładzim
39	Ostrowite	Anastazy Kąkol	Lniano	Franciszek Kukawka	Lniano
40	Brzemiona	Józef Gaca	Sierosław	Walenty Zieliński	Zdroje
41	Łązek	St. Rozenkiewicz	Łązek	Jan Milewski	Łązek
42	Sarnia Góra	Franciszek Breier	Sarnia Góra	Jan Kubis	Sarnia Góra
43	Osiny	Jan Piotrowski	Udzierz	Antoni Ołoś	Udzierz
44	Swiecie	Stanisław Kostka	Swiecie	Michał Klein	Swiecie
45	Nowe	Wład Jabłoński	Nowe	Czesław Piątkowski	Nowe
46	Dubielno	Franciszek Erdmański	Jeżewo	Teodor Wąsikowski	Jeżewo

XVII. Urzędy Rozjemcze (Spis sędziów rozjemczych).

L. b.	Nazwa obwodu	Imię i nazwisko rozjemcy	Miejsce zamieszkania rozjemcy	Imię i nazwisko zastępcy	Miejsce zamieszkania zastępcy
1	Swiecie	Dr. Andrzej Megger	Swiecie	Marjan Cejrowski	Swiecie
2	Bukowiec	Leon Eckert	Bukowiec	Jan Kierzkowski	Bukowiec
3	Drzycim	Roman Kufel	Drzycim	Michał Chudziński	Drzycim
4	Gruczno	Józef Siadkowski	Gruczno	Hip. Kaczmarek	Gruczno
5	Grupa I	Brunon Strumpf	Michale	Antoni Majewski	G. Grupa
6	Grupa II	Brunon Strumpf	Michale	Antoni Majewski	G. Grupa
7	Przysiersk	Franc. Megger	Przysie. sk	Leon Kocikowski	Przysiersk
8	Serock	Jan Stencel	Serock	Mieczysław Gołnik	Serock
9	Jeżewo	Bernard Urbański	Jeżewo	Franciszek Borucki	Jeżewo
10	Lubiewo	Anasazy Tomaszewski	Lubiewo	Euzebjusz Koniarski	Lubiewo
11	Osie	Narczy Krajnik	Osie	Dyonizy Rekowski	Osie
12	Swiecie, parafia wiejska Okręg I.	Stefan Bialecki	Przechowo	Bolesław Figalski	Przechowo
13	Swiecie, parafia wiejska Okręg II	Władysław Bieliński	Wiąg	Franciszek Połomski	Wiąg
14	Sliwice	Jan Redzimski	Zdroje	Tomasz Dembek	Zdroje
15	Swiekatowo	Alojzy Wojtalewicz	Swiekatowo	Jan Heyza	Tuszyny
16	Topolno	Józef Ziółkowski	Topolno	Franciszek Baumgart	Cieleszynek
17	Sartowice	Franciszek Behrendt	Święte	Franciszek Połomski	Wiąg
18	Nowe	Domin Frydrychowski	Nowe	Mieczysław Sliwiński	Nowe
19	Nowe parafia wiejska	Domin. Frydrychowski	Nowe	Mieczysław Sliwiński	Nowe
20	Komorsk	Jan Jeszke	W. Komorsk	Paweł Wróblewski	W. Komorsk
21	Płochocin	Roman Zerkowski	Warlubie	Jan Piechocki	Bąkowo

XVIII. Administracja wójtostw.

L. b.	Nazwa obwodu	Wójta imię i nazwisko	Miejsce zamieszkania	Zastępcy wójta imię i nazwisko	Miejsce zamieszkania
1	Mieliwo	Ignacy Piesik	Gajewo	Bernard Buławski	Twarda Góra
2	Kończyce	Wiktor Lorkowski	Kończyce	St. Wojnowski	Kończyce
3	W. Komorsk	Ludwik Janeczek	W Komorsk	J. Piechocki	W Komorsk
4	Mątawy	Kazimierz Dybala	Mątawy	J. n. Hoffmann	Mątawy
5	Bzowo	Jan Kozłowski	Bzowo	M. Boulge	Bzowo
6	W. Lubień	Jan Kikulski	Dragacz	F. Kikulski	Dragacz
7	Grupa	Teofil Pawski	Grupa	Stanisław Musialik	G. Grupa
8	N Stwolno	Władysław Majewski	Bratwin	K. Chmielewski	Bratwin
9	G Sartowice	Wacław Jeziorański	Wiąg	A. Grajewski	Wiąg
10	Ostrów Swiecki	Antoni Stremłau	Ostrów Swiecki	Paweł Effta	Ostrów Swiecki
11	Przechowo	Stefan Bialecki	Przechowo	Karol Minikowski	Przechowo
12	Kosowo	Karol Tuleja	Chrystkowo	F. Guzowski	Głogówko Król.
13	Gruczno	Józef Siadkowski	Gruczno	Jan Łobocki	Gruczno
14	Topolno	Julj. Zoltowski	Grabówko	Franciszek Perlik	Topolno
15	Niewieścín	Wład. Szczepański	Zawada	Antoni Górski	Waldowo
16	Luszkówka	Miecz. Gołbiewski	Małociechowo	Jan Szmidt	Małociechowo
17	Poledno	Miecz. Kamrowski	Rożanna	T. Mroziński	Rożanna
18	Polski Konopai	Ksawery Wilczewski	Przysiersk	J. Mroziński	Przysiersk
19	Lubochin	Józef Zurek	Gacki	Stanisław Kufel	Gacki
20	Sulnowo	Franciszek Czubek	Sulnowko	Fr. Igliński	Sulnowko
21	Laskowice	Franciszek Erdmański	Jeżewo	T. Wojak	Jeżewo
22	Taszewo	Franciszek Erdmański	Jeżewo	Bernard Urbański	Jeżewo
23	Rulewo	Franciszek Erdmański	Jeżewo		
24	Warlubie	Augustyn Krauze	Warlubie	Fr. Kraskowski	Warlubie
25	Bąkowo	Józef Czajkowski	Płochocin	Julj. Pstrąg	Płochocin
26	Dąbrowa			Józef Sowiński	Płocmorgów
27	Przewodnik	Stanisław Kalinowski	Lipinki	Tomasz Szczygiel	Lipinki
28	Osie I.	Narczy Krajnik	Osie	A. Młodecki	Osie
29	Osie II.	Narczy Krajnik	Osie	A. Młodecki	Osie
30	Wery			Jan Zieliński	Drzycim
31	Siemkowo	Michał Ohl	Dąbrówka	Franciszek Gretkowski	Lubodzież
32	Bukowiec	Leon Eckert	Bukowiec	Jan Kierzkowski	Bukowiec
33	Swiekatowo	Alojzy Wojtalewicz	Swiekatowo	Wojciech Bociek	Swiekatowo
34	Łowinek	Antoni Szulc	Niem. Łąkie	Fr. Kruczyński	Lubania-Lipiny
35	Serock	Franciszek Wiecki	Serock	W. Gołnik	Serock
36	Swiekatówko	A. Roszczyńska	Sucha	M. Kulczyk	Sucha
37	Lubiewo	A. Jędrzycka	Lubiewo	Jan Kątny	Lubiewo
38	Wierzchlas	Aleks. Jerchewicz	Zielonka	K. Januszewski	Bładzim
39	Ostrowite	Fr. Esden-Tempski	Ostrowite	J. Zborowski	Jędrzejewo
40	Brzemiona	K. Wojnowski	Wierzchy	Antoni Górski	Wierzchy
41	Łązek	Suchomski	Zdroje	Józef Guz	Łązek
42	Sarnia Góra	Fr. Breier	Sarnia Góra		
43	Osiny	M. Łaszewski	Udzierz	J. Piotrowski	Udzierz
44	Grupa pl. ów.	J. Niedzielski	Grupa pl. ów.	Wi. Rzepiński	Grupa pl. ów.
45	Warlubie obsz.	Wład. Płoszyński	Warlubie	Wi. Kaszubowski	Warlubie

Świecie, dnia 29. maja 1931 r.

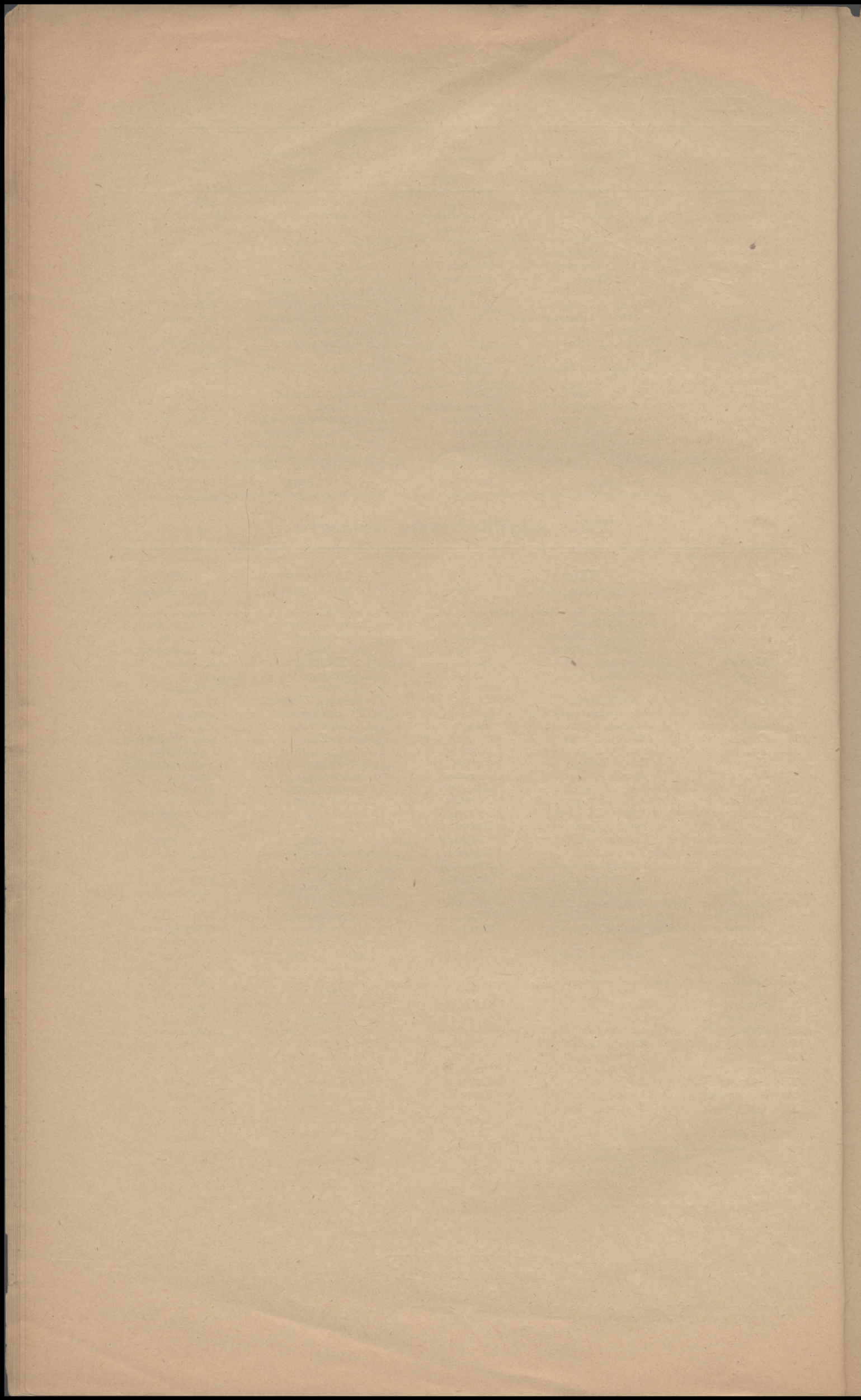
Wydział Powiatowy

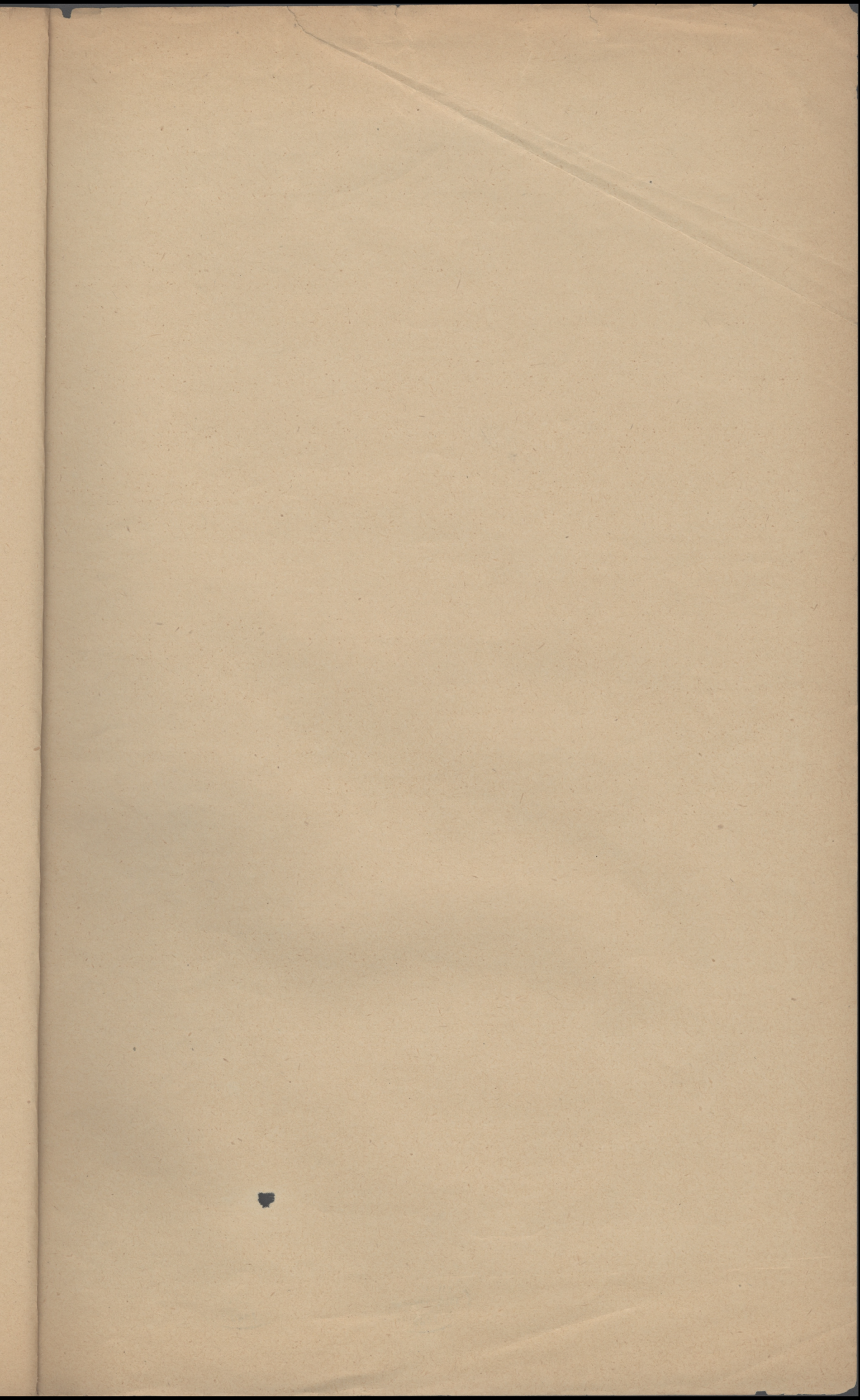
(—) Przewodniczący:

Leon Kowalski, Starosta Powiatowy.

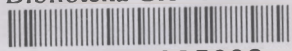
Członkowie:

St. Kostka, K. Januszewski, F. Koczorowski, F. Kikulski, T. Parczewski, F. Wiecki.

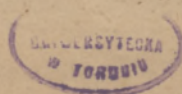

Biblioteka Główna UMK

300020825602

W. 2166 / 51